ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 20.2.2024
COM(2024) 69 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

Σύνοψη των ετήσιων εκθέσεων υλοποίησης για τα επιχειρησιακά προγράμματα που συγχρηματοδοτήθηκαν από το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους το 2021

Συνοπτική παρουσίαση των ετήσιων εκθέσεων υλοποίησης για τα επιχειρησιακά προγράμματα που συγχρηματοδοτήθηκαν από το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους το 2021

Το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (στο εξής: ΤΕΒΑ) βοηθά στην ανακούφιση των χειρότερων μορφών φτώχειας στην ΕΕ, όπως είναι η στέρηση τροφής, η παιδική φτώχεια και η έλλειψη στέγης.

Το 2021 η κοινωνική κατάσταση χαρακτηρίστηκε από αυξημένα ποσοστά φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, εν μέρει λόγω της πανδημίας COVID-19. Πάνω από 94 εκατομμύρια άτομα σε ολόκληρη την ΕΕ (21,9 % του συνολικού πληθυσμού) διέτρεχαν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού το 2020.

Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη χρησιμοποίησαν τους διαθέσιμους πόρους στο πλαίσιο των επιχειρησιακών προγραμμάτων (ΕΠ) του ΤΕΒΑ για την παροχή επισιτιστικής και/ή βασικής υλικής συνδρομής (23 χώρες στο πλαίσιο του ΕΠ Ι) και την προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης (Γερμανία, Κάτω Χώρες, Δανία και Σουηδία στο πλαίσιο του ΕΠ ΙΙ). Αυτό συμπλήρωσε την εθνική δράση για την αντιμετώπιση της υλικής στέρησης και την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Το 2021 διατέθηκαν **4,6 δισ. EUR** (σε τρέχουσες τιμές) από το ΤΕΒΑ για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020 (συμπεριλαμβανομένης χορήγησης από το REACT-EU), με αποτέλεσμα η συνολική αξία του ταμείου να ανέρχεται σε περίπου 5 δισ. EUR (συμπεριλαμβανομένων των εθνικών χορηγήσεων).

Το μέσο ποσοστό εκτέλεσης στην ΕΕ ανήλθε σε 63 % το 2021. Τα υψηλότερα ποσοστά σημειώθηκαν στη Βουλγαρία (91 %), την Ισπανία (86 %) και τις Κάτω Χώρες (86 %). Στη Ρουμανία, την Ουγγαρία και την Κύπρο σημειώθηκε αύξηση των ποσοστών εκτέλεσης σε σύγκριση με το 2020.

Περισσότερα από 15 εκατομμύρια άτομα έλαβαν επισιτιστική συνδρομή μέσω του ΤΕΒΑ το 2021 (ελαφρά αύξηση από 14,9 εκατομμύρια το 2020), ενώ 2,1 εκατομμύρια άτομα έλαβαν βασική υλική συνδρομή. Περίπου 18 000 άτομα έλαβαν συνδρομή κοινωνικής ενσωμάτωσης στις 4 χώρες που εφαρμόζουν τον δεύτερο τύπο προγραμμάτων του ΤΕΒΑ (ΕΠ ΙΙ). Η στήριξη του ΤΕΒΑ κατανεμήθηκε ομοιόμορφα μεταξύ ανδρών και γυναικών (50 % / 50 %). Όσον αφορά τις ηλικιακές ομάδες, το 26 % της στήριξης του ΤΕΒΑ διατέθηκε σε παιδιά και το 11 % σε ηλικιωμένους.

Το 2021 η παροχή επισιτιστικής και βασικής υλικής συνδρομής εξακολούθησε να επηρεάζεται έντονα από τη νόσο COVID-19. Υπήρξε μεγαλύτερη ζήτηση για στήριξη και έπρεπε να συμπεριληφθούν και άλλες ομάδες ευάλωτων ατόμων. Υπήρξαν επίσης αλλαγές στον τρόπο παροχής της στήριξης και στο είδος της παρεχόμενης στήριξης (για παράδειγμα, στη Ρουμανία θεσπίστηκαν κουπόνια). Οι τοπικές δικαιούχες οργανώσεις βρήκαν τρόπους για να αντιμετωπίσουν τους ισχύοντες περιορισμούς και κατάφεραν να συνεχίσουν να στηρίζουν παρόμοιο αριθμό αποδεκτών με εκείνον του 2020. Η διανομή τροφίμων και η υλική συνδρομή αντιμετώπισαν υλικοτεχνικές προκλήσεις. Ωστόσο, οι δυσκολίες αυτές επιλύθηκαν τελικά ώστε να συμβάλουν στην αντιμετώπιση της συνεχούς ζήτησης για στήριξη και να διατηρήσουν επίπεδα παροχής παρόμοια με εκείνα του προηγούμενου έτους της πανδημίας.

Όσον αφορά την **επισιτιστική συνδρομή**, οι υψηλότεροι απόλυτοι αριθμοί των ατόμων που έλαβαν επισιτιστική συνδρομή ήταν στην Ισπανία, τη Γαλλία, την Ιταλία, την Πολωνία και τη Ρουμανία. Αυτό συνάδει με τον μεγάλο προϋπολογισμό που διατίθεται για τις χώρες αυτές

και τους πρόσθετους πόρους από το REACT-EU. Σχεδόν 450 000 τόνοι τροφίμων διανεμήθηκαν το 2021. Πρόκειται για βασικά προϊόντα, όπως γαλακτοκομικά προϊόντα, ζυμαρικά, ρύζι, λαχανικά και φρούτα, λάδι και κρέας, τα οποία παραδόθηκαν σε συσκευασίες ή γεύματα.

Στις χώρες που παρείχαν **βασική υλική συνδρομή** μέσω του ΤΕΒΑ, πάνω από 2 εκατομμύρια άτομα επωφελήθηκαν από τη συνδρομή αυτή. Περισσότεροι από τους μισούς δικαιούχους ήταν στη Ρουμανία, οι οποίοι έλαβαν συσκευασίες ειδών προσωπικής υγιεινής και σχολικά είδη. Τα παιδιά ήταν ο κύριος στόχος της παροχής υλικής συνδρομής στην Κύπρο, την Ουγγαρία, την Ιρλανδία και την Αυστρία.

Τα κράτη μέλη που εφάρμοσαν προγράμματα επισιτιστικής και/ή βασικής υλικής συνδρομής (ΕΠ Ι) εφάρμοσαν επίσης **συνοδευτικά μέτρα**. Τα περισσότερα κράτη μέλη συνέχισαν να εφαρμόζουν συνδυασμό συνοδευτικών μέτρων. Σ' αυτά περιλαμβάνονταν συμβουλές σχετικά με την προετοιμασία και την αποθήκευση τροφίμων, πληροφορίες για την προώθηση της υγιεινής διατροφής, εργαστήρια μαγειρικής, παραπομπές σε σχετικές υπηρεσίες, εργαστήρια για τη βελτίωση της ένταξης στην εκπαίδευση ή στην αγορά εργασίας, παροχή συμβουλών σχετικά με την οικιακή διαχείριση και πρόσβαση σε υπηρεσίες παιδικής φροντίδας.

Οι τέσσερις χώρες που εφάρμοσαν προγράμματα κοινωνικής ενσωμάτωσης του ΤΕΒΑ (ΕΠ ΙΙ) ήταν η Γερμανία, οι Κάτω Χώρες, η Δανία και η Σουηδία. Επικεντρώθηκαν σε **μέτρα κοινωνικής ενσωμάτωσης** για συγκεκριμένες ομάδες-στόχους: ηλικιωμένες γυναίκες, μετανάστες, μειονότητες και αστέγους. Το 2021 ανήλθαν συνολικά σε 18 000 άτομα.

Το 2021 το ΤΕΒΑ συνέχισε να επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από τις συνέπειες της νόσου COVID-19. Τα κράτη μέλη έπρεπε να επανεξετάσουν τις προτεραιότητες του ΤΕΒΑ, τις στοχευόμενες ομάδες, τις πράξεις και τα είδη στήριξης, διασφαλίζοντας παράλληλα τη συνεχή στήριξη των ευάλωτων ομάδων. Οι πρόσθετοι πόροι που διατέθηκαν μέσω του REACT-EU στήριξαν περαιτέρω πρωτοβουλίες που αποσκοπούσαν στην αντιμετώπιση των υψηλότερων επιπέδων επισφάλειας σε ολόκληρη την ΕΕ. Αυτό κατέστησε δυνατό για τα υφιστάμενα προγράμματα του ΤΕΒΑ να παρέχουν περισσότερη επισιτιστική και βασική υλική συνδρομή στις ομάδες-στόχους, παρέχοντας ζωτικής σημασίας στήριξη σε άτομα που βρίσκονταν ήδη σε επισφαλή κατάσταση. Ως εκ τούτου, το ΤΕΒΑ έχει αποδειχθεί σημαντικό μέσο για τη στήριξη των φιλοδοξιών του σχεδίου δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων με στόχο τη μείωση του αριθμού των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού. Υπήρξε επίσης ένας ευέλικτος τρόπος δαπάνης για τον συμπληρωματικό προϋπολογισμό που διατέθηκε από το REACT-EU.

Τα τελευταία 2 έτη υλοποίησης του ΤΕΒΑ θα περιλαμβάνουν πρόσθετες προκλήσεις. Θα υπάρξει μεγαλύτερη πίεση για την ολοκλήρωση των έργων και τη δήλωση των υπόλοιπων δαπανών, την παροχή βοήθειας στους Ουκρανούς που εγκαταλείπουν τη χώρα τους λόγω της στρατιωτικής επίθεσης της Ρωσίας και την ανακούφιση από την κρίση του κόστους ζωής, γεγονός που θα μπορούσε να αυξήσει τη ζήτηση για υλική συνδρομή στην ΕΕ.

Σύνοψη των ετήσιων εκθέσεων υλοποίησης για τα επιχειρησιακά προγράμματα που συγχρηματοδοτήθηκαν από το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους το 2021

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (στο εξής: ΤΕΒΑ)[1] βοηθά στην ανακούφιση των χειρότερων μορφών φτώχειας στην ΕΕ, όπως είναι η στέρηση τροφής, η παιδική φτώχεια και η έλλειψη στέγης. Για την περίοδο 2014-2020 διατέθηκαν συνολικά 4,6 δισ. EUR (σε τρέχουσες τιμές) από το ΤΕΒΑ (συμπεριλαμβανομένης χορήγησης από το REACT-EU), με αποτέλεσμα η συνολική αξία του Ταμείου να ανέρχεται σε περίπου 5 δισ. EUR (συμπεριλαμβανομένων των εθνικών χορηγήσεων).

Τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν το Ταμείο με δύο τρόπους. Μπορούν να χρησιμοποιούν:

- το επιχειρησιακό πρόγραμμα που παρέχει επισιτιστική και/ή βασική υλική συνδρομή (ΕΠ Ι)· και/ή
- το επιχειρησιακό πρόγραμμα που προάγει την κοινωνική ενσωμάτωση (ΕΠ ΙΙ).

Η επισιτιστική και/ή η βασική υλική συνδρομή πρέπει να συμπληρώνονται από συνοδευτικά μέτρα. Αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν εκπαιδευτικές δραστηριότητες για την προώθηση της υγιεινής διατροφής, παροχή συμβουλών για την προετοιμασία και την αποθήκευση τροφίμων, μέτρα για τη διευκόλυνση της πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη, ψυχολογική και θεραπευτική στήριξη, προγράμματα για την απόκτηση δεξιοτήτων, παροχή συμβουλών για τη διαχείριση του οικιακού προϋπολογισμού, κοινωνικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες και παροχή νομικών υπηρεσιών.

Σύμφωνα με τη νομική βάση του ΤΕΒΑ[2], η παρούσα σύνοψη βασίζεται στις ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης για το 2021, τις οποίες έλαβε η Επιτροπή από κάθε κράτος μέλος.

Η πανδημία COVID-19 επιδείνωσε τις ήδη σημαντικές προκλήσεις που υπήρχαν όσον αφορά την καταπολέμηση των σοβαρότερων μορφών (υλικής) στέρησης. Το ΤΕΒΑ δημιουργήθηκε για να συμβάλει στην αντιμετώπιση των χειρότερων μορφών φτώχειας στην ΕΕ με την παροχή επισιτιστικής και/ή βασικής υλικής συνδρομής (ΕΠ Ι) ή στήριξης της κοινωνικής ενσωμάτωσης (ΕΠ ΙΙ). Οι ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης για το 2021 υπογραμμίζουν την αντίδραση για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19 στους απόρους και την ανακούφιση των χειρότερων μορφών φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού. Χάρη στις πρόσθετες δυνατότητες ευελιξίας για τα προγράμματα

[1] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 223/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014, για το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (ΕΕ L 72 της 12.3.2014, σ. 1). Ο κανονισμός τροποποιήθηκε τον Αύγουστο του 2018, με αναθεώρηση του δημοσιονομικού κανονισμού (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:02014R0223-20180802). Ο κανονισμός (ΕΕ) 2020/559 τροποποιεί τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 223/2014, ώστε τα κράτη μέλη να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν την έξαρση της νόσου COVID-19, και θεσπίζει μέτρα για να διασφαλιστεί ότι οι άποροι μπορούν να συνεχίσουν να λαμβάνουν βοήθεια στο πλαίσιο του ΤΕΒΑ σε ασφαλές περιβάλλον. Η τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/177 επιτρέπει στα κράτη μέλη να χρησιμοποιούν πρόσθετα κονδύλια που διατίθενται για την ανάκαμψη μετά την πανδημία COVID-19 στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας REACT-EU το 2021 και το 2022.

[2] Άρθρο 13 παράγραφος 9 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 223/2014. Ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1255/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουλίου 2014, ορίζει το περιεχόμενο των ετήσιων και τελικών εκθέσεων υλοποίησης, συμπεριλαμβανομένου του καταλόγου κοινών δεικτών.

του ΤΕΒΑ που παρέχονται στο πλαίσιο της δράσης συνοχής για τους πρόσφυγες στην Ευρώπη (CARE), η χρηματοδότηση από το ΤΕΒΑ υπήρξε επίσης ζωτικής σημασίας για την παροχή της αναγκαίας επισιτιστικής και βασικής υλικής συνδρομής στους Ουκρανούς που εγκαταλείπουν τη χώρα τους λόγω της στρατιωτικής επίθεσης της Ρωσίας.

Το ΤΕΒΑ συμπλήρωσε την εθνική δράση για την αντιμετώπιση της υλικής στέρησης και την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Η εστίασή του στην επισιτιστική συνδρομή, στη βασική υλική συνδρομή και στην κοινωνική ενσωμάτωση αντιμετωπίζει προκλήσεις όπως η στέρηση τροφής, η παιδική φτώχεια και η έλλειψη στέγης. Το έργο αυτό ευθυγραμμίζεται με τη στρατηγική «Ευρώπη 2020» και το σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, καθώς και με τον νέο φιλόδοξο στόχο του για το 2030. Ο κανονισμός ορίζει ότι η επισιτιστική και/ή η βασική υλική συνδρομή πρέπει να συμπληρώνονται από συνοδευτικά μέτρα. Πρόκειται για δραστηριότητες που προωθούν την κοινωνική ενσωμάτωση και αντιμετωπίζουν κοινωνικές έκτακτες ανάγκες με ενεργό και βιώσιμο τρόπο.

Η κοινωνική κατάσταση στην οποία λειτούργησε το ΤΕΒΑ το 2021 χαρακτηριζόταν από περαιτέρω προκλήσεις όσον αφορά τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό, εν μέρει λόγω της πανδημίας COVID-19. Πάνω από 94 εκατομμύρια άτομα σε ολόκληρη την ΕΕ διέτρεχαν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού το 2020[3], αριθμός που αντιστοιχεί στο 21,9 % του συνολικού πληθυσμού. Τα αριθμητικά στοιχεία συγκαλύπτουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των κρατών μελών: κυμάνθηκαν από 11,9 %, 14,8 % και 15,9 % στη Τσεχία, στη Σλοβακία και στη Δανία, αντίστοιχα, έως 32,1 %, 30,4 % και 28,8 % στη Βουλγαρία, στη Ρουμανία και στην Ελλάδα, αντίστοιχα. Η αύξηση το 2020 μπορεί να συνδεθεί άμεσα με τις κοινωνικοοικονομικές προκλήσεις που προέκυψαν από τα υγειονομικά μέτρα που θεσπίστηκαν για την αντιμετώπιση της νόσου COVID-19. Το 2021 η πανδημία πιθανότατα είχε περαιτέρω αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών, καθώς διαδραμάτισε ρόλο στην αύξηση της φτώχειας και της εισοδηματικής ανισότητας βραχυπρόθεσμα.

Παρά τις βελτιώσεις που επήλθαν μεταξύ 2012 και 2019, ο στόχος της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για μείωση κατά 20 εκατομμύρια των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας σε σύγκριση με το 2008 παρέμεινε ανεκπλήρωτος καθ' όλη τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας. Το σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων θέτει έναν νέο στόχο για το 2030, με στόχο τη μείωση του αριθμού των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού κατά 15 εκατομμύρια επιπλέον σε περίπου 76 εκατομμύρια έως το 2030, έναντι 91 εκατομμυρίων το 2019[4]. Λόγω των ιδιαίτερων επιπτώσεων που έχουν η φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός στα παιδιά, το σχέδιο δράσης θέτει επίσης την ειδική και συμπληρωματική φιλοδοξία για τη μείωση του αριθμού των παιδιών (ηλικίας 17 ετών και κάτω) που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού κατά 5 εκατομμύρια έως το 2030.

1.1 Μελλοντικές εξελίξεις

Σύμφωνα με τον τρέχοντα μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό της ΕΕ για την περίοδο 2021-2027 (γνωστός και ως πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο), το ΤΕΒΑ ενσωματώνεται

[3] Οι τιμές αυτές αναφέρονται στην ΕΕ-27 για όλα τα έτη και είναι διαθέσιμες στον ιστότοπο της Eurostat (ILC_PEP S01). Τα στοιχεία που έλειπαν για την Κροατία το 2008 και το 2009 υπολογίστηκαν κατά παρέκταση με βάση την τιμή που αναφέρθηκε για το 2010.

[4] Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2021), έγγραφο εργασίας της Επιτροπής που συνοδεύει το έγγραφο «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων» [SWD(2021) 46 final].

στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (στο εξής: ΕΚΤ+) με σκοπό την απλούστευση της χρηματοδότησης και τη βελτίωση των συνεργειών μεταξύ των Ταμείων. Για να ενισχυθεί η συνδρομή κοινωνικής ενσωμάτωσης, ο κανονισμός για το ΕΚΤ+[5] απαιτεί τουλάχιστον το 25 % του σκέλους του ΕΚΤ+ υπό επιμερισμένη διαχείριση να διατίθεται για στόχους κοινωνικής ενσωμάτωσης [σε σύγκριση με το 20 % στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) για την περίοδο 2014-2020], με περαιτέρω ελάχιστη επιχορήγηση της τάξης του 3 % ανά κράτος μέλος για την αντιμετώπιση της υλικής στέρησης, που είναι ο σημερινός βασικός στόχος του ΤΕΒΑ. Τα κράτη μέλη έχουν προγραμματίσει πόρους του ΕΚΤ+ ύψους 5 δισ. EUR (συνεισφορά της ΕΕ ύψους 4,5 δισ. EUR) για τη στήριξη των απόρων. Αυτό αντιστοιχεί στο 4 % των συνολικών χορηγήσεων του ΕΚΤ+ στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης, ποσοστό που υπερβαίνει τη νομική απαίτηση του 3 %.

Ειδικοί κανόνες ισχύουν για τη στήριξη της αντιμετώπισης της υλικής στέρησης, ώστε να διατηρηθεί όσο το δυνατόν πιο απλουστευμένη. Μολονότι αποτελεί μέρος του ΕΚΤ+, η διαχείριση των πράξεων που περιλαμβάνονται στις προτεραιότητες ή στα προγράμματα υλικής συνδρομής (με απλουστευμένες απαιτήσεις όσον αφορά τη διαχείριση και την παρακολούθηση) έχει σχεδιαστεί κατά τρόπο ώστε να είναι απλούστερη για την αποφυγή του διοικητικού φόρτου για τους εμπλεκόμενους οργανισμούς.

1.2 Συντονισμός του ΤΕΒΑ σε επίπεδο ΕΕ

Όπως και κατά τα προηγούμενα έτη, η ομάδα εμπειρογνωμόνων του ΤΕΒΑ παρέμεινε το βασικό φόρουμ εντός του οποίου οι διαχειριστικές αρχές ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικά με την υλοποίηση του Ταμείου. Η ομάδα εμπειρογνωμόνων συνεδρίασε δύο φορές το 2021 (μαζί με την τεχνική ομάδα εργασίας του ΕΚΤ) για να συζητήσει την υλοποίηση των προγραμμάτων του ΤΕΒΑ. Στις αξιοσημείωτες πτυχές που συζητήθηκαν περιλαμβάνονταν τα συνοδευτικά μέτρα, οι έλεγχοι, ο συντονισμός με άλλα Ταμεία της ΕΕ, οι απλουστευμένες επιλογές κόστους και τα ηλεκτρονικά κουπόνια, καθώς και οι τροποποιήσεις του REACT-EU.

Για την ενίσχυση των σχέσεων με τα ενδιαφερόμενα μέρη, το 2020 και το 2021 οι δραστηριότητες αμοιβαίας μάθησης για την κοινότητα του ΤΕΒΑ αντικατέστησαν τις συνεδριάσεις του δικτύου ΤΕΒΑ που είχαν πραγματοποιηθεί προηγουμένως. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου πραγματοποιήθηκαν τρία διαδικτυακά θεματικά σεμινάρια, τρεις ανταλλαγές ομοτίμων και δύο διασκέψεις, όπου συζητήθηκαν οι προκλήσεις υλοποίησης και οι ευκαιρίες που προσφέρει το ΕΚΤ+.

Ειδικότερα, στα σεμινάρια και στις ανταλλαγές ομοτίμων συζητήθηκαν:

- τα χαρακτηριστικά των νέων τελικών αποδεκτών των χρηματοδοτούμενων από το ΤΕΒΑ μέτρων και οι νέες πρακτικές που εφαρμόστηκαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19·
- πιθανές ολοκληρωμένες προσεγγίσεις για τη στήριξη της κοινωνικής ενσωμάτωσης των τελικών αποδεκτών·
- η παρακολούθηση και η προσέγγιση·

[5] Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1057 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) και καταργήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1296/2013.

- τα συνοδευτικά μέτρα για την κοινωνική ενσωμάτωση κατά τη διάρκεια και μετά την πανδημία·
- η εφαρμογή συστημάτων (ηλεκτρονικών) κουπονιών· και
- η συμμετοχή και ο ρόλος των ενδιαφερόμενων μερών και των τελικών αποδεκτών.

2. ΠΡΟΟΔΟΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ[6]

2.1. Δημοσιονομική εκτέλεση

Οι συνολικές επιλέξιμες δημόσιες δαπάνες που δεσμεύτηκαν για τη στήριξη του ΤΕΒΑ ανήλθαν σε 694 εκατ. EUR το 2021. Στο τέλος του 2021 ο συνολικός προϋπολογισμός ύψους 5,0 δισ. EUR ήταν διαθέσιμος για επενδύσεις του ΤΕΒΑ. Ο συνολικός αυτός προϋπολογισμός περιλαμβάνει αύξηση κατά 0,5 δισ. EUR που σχετίζεται με τη δέσμη μέτρων του REACT-EU, η οποία δημιουργήθηκε για την αντιμετώπιση της έξαρσης της νόσου COVID-19. Περιλαμβάνει τόσο τα δεσμευμένα κονδύλια της ΕΕ όσο και την εθνική συγχρηματοδότηση για την υλοποίηση. Έως το τέλος του 2021 δεν είχαν εγκριθεί όλες οι τροποποιήσεις του REACT-EU. Με βάση την εξέταση των τροποποιήσεων του προγράμματος που βρίσκονταν ακόμη σε εξέλιξη στο τέλος του 2021, αναμενόταν πρόσθετη αύξηση του συνολικού προϋπολογισμού για το 2022.

Από τα 5,0 δισ. EUR, οι συνολικές εγκεκριμένες δαπάνες ανήλθαν σε 4,68 δισ. EUR έως το τέλος του 2021 (94 % του συνολικού προϋπολογισμού)[7]**.** Το 2021 τα αναφερόμενα ετήσια ποσά των δαπανών που πραγματοποιήθηκαν από τους δικαιούχους και καταβλήθηκαν για την υλοποίηση πράξεων αυξήθηκαν σημαντικά σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη, σε 768,3 εκατ. EUR, με αποτέλεσμα να ανέλθουν συνολικά στα 3 614,5 εκατ. EUR έως το τέλος του 2021 (ή 65 % του συνολικού προϋπολογισμού). **Όσον αφορά τις δηλωθείσες δαπάνες, παρατηρείται επίσης επιτάχυνση σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη. Το ετήσιο ποσό των δηλωθεισών δαπανών ανήλθε σε 703,9 εκατ. EUR, με το συνολικό ποσό να ανέρχεται σε 3 115,3 εκατ. EUR (ή 63 % του συνολικού προϋπολογισμού).**

Κατά τη συμπερίληψη των συμπληρωματικών ενισχύσεων του REACT-EU στους προϋπολογισμούς του ΤΕΒΑ για το 2021, **κανένα πρόγραμμα του ΤΕΒΑ δεν είχε εκτελέσει πλήρως τους διαθέσιμους προϋπολογισμούς έως το τέλος του 2021· το μέσο ποσοστό εκτέλεσης στην ΕΕ ανήλθε σε 63 %.** Τα ποσοστά εκτέλεσης καθορίζονται με βάση το μερίδιο του συνολικού διατιθέμενου προϋπολογισμού που έχει δηλωθεί επί του παρόντος στην Επιτροπή. Επί του παρόντος, η Βουλγαρία (91 %), η Ισπανία (86 %), οι Κάτω Χώρες (86 %), η Φινλανδία (83 %), η Πολωνία (82 %), η Ιρλανδία (80 %), η Αυστρία (78 %), η Λετονία (77 %), η Κύπρος (73 %) και η Ουγγαρία (72 %) σημειώνουν σχετικά ικανοποιητική πρόοδο. Με βάση την τρέχουσα εκτέλεση, προβλέπεται να δηλώσουν δαπάνες για το σύνολο των προϋπολογισμών τους έως το τέλος του 2023.

Η μεγαλύτερη αύξηση στην εκτέλεση του προϋπολογισμού παρατηρείται στη Ρουμανία (με αύξηση κατά 26 εκατοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με το τέλος του 2020), στην Ουγγαρία

[6] Τα αριθμητικά στοιχεία απεικονίζουν την κατάσταση για την υλοποίηση των ΕΠ για την περίοδο 2014-2020 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2021, όπως υποβλήθηκαν στις ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης έως τις 12 Νοεμβρίου 2022. Όλες οι εκθέσεις και τα δεδομένα συλλέγονται στο Σύστημα Διαχείρισης Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης — SFC2014 (https://ec.europa.eu/sfc/en/2014/fund/fead). Το SFC2014 ρυθμίζεται με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 463/2014 της Επιτροπής, της 5ης Μαΐου 2014.

[7] Ως «εγκεκριμένες δαπάνες» αναφερόμαστε σ' αυτό που οι ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης αποκαλούν «[σ]υνολικό ποσό των επιλέξιμων δημόσιων δαπανών που εγκρίνονται στα έγγραφα τα οποία καθορίζουν τους όρους για τη στήριξη των πράξεων» [κοινός δείκτης εισροών 1 όπως ορίζεται στο παράρτημα του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1255/2014 (ΕΕ L 337 της 25.11.2014, σ. 46)].

(25 εκατοστιαίες μονάδες), στην Κύπρο (21 εκατοστιαίες μονάδες) και στις Κάτω Χώρες (20 εκατοστιαίες μονάδες). Θα χρειαστεί πρόσθετη δράση για την επιτάχυνση της εκτέλεσης ώστε να αποφευχθεί η αποδέσμευση των προϋπολογισμών του ΤΕΒΑ στο τέλος του 2023, ιδίως στην Ιταλία (τρέχον ποσοστό εκτέλεσης 40 %), στην Κροατία (46 %), στη Λιθουανία (64 %) και στη Σλοβενία (56 %).

Το ΤΕΒΑ έχει αποδειχτεί ότι είναι ευέλικτο και ανταποκρίνεται στις αναδυόμενες ανάγκες, όπως εκείνες που προέκυψαν από την κρίση λόγω της νόσου COVID-19. Ο κανονισμός για το ΤΕΒΑ τροποποιήθηκε τον Απρίλιο του 2020[8] στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας Επενδύσεων για την Αντιμετώπιση του Κορονοϊού+ (CRII+). Με τον τρόπο αυτό κατέστη δυνατή η χρήση έμμεσων τρόπων παροχής, π.χ. κουπονιών ή καρτών (για τη μείωση του κινδύνου μόλυνσης) και η αγορά μέσων ατομικής προστασίας για τις οργανώσεις που παρείχαν στήριξη από το ΤΕΒΑ. Επιπλέον, οι τροποποιήσεις παρείχαν στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν ποσοστό συγχρηματοδότησης της ΕΕ κατά 100 % για 1 λογιστική χρήση. Έως το τέλος του 2021 είχαν τροποποιηθεί 12 προγράμματα του ΤΕΒΑ: 8 από αυτές τις τροποποιήσεις είχαν ως στόχο την αξιοποίηση του ποσοστού συγχρηματοδότησης 100 % και 4 από αυτές αποσκοπούσαν στη θέσπιση μέτρων έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση της πανδημίας.

Μια περαιτέρω τροποποίηση του κανονισμού για το ΤΕΒΑ εγκρίθηκε τον Φεβρουάριο του 2021 στο πλαίσιο του σχεδίου ανάκαμψης της Επιτροπής βάσει του REACT-EU[9]. Η τροποποίηση αυτή παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να διαθέτουν πρόσθετη χρηματοδότηση σε προγράμματα στο πλαίσιο του ΕΚΤ, του ΤΕΒΑ και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης. Αυτοί οι πρόσθετοι πόροι μπορούν να παράσχουν συμπληρωματικές ενισχύσεις στην υφιστάμενη στήριξη, όπως στην επισιτιστική και/ή βασική υλική συνδρομή και στα έργα κοινωνικής ενσωμάτωσης. Οι πρόσθετοι πόροι θα πρέπει να συνάδουν με τις ιδιαίτερες ανάγκες κάθε κράτους μέλους και να λαμβάνουν υπόψη τον αυξημένο αριθμό των απόρων μετά την έξαρση της πανδημίας COVID-19. Τροποποιήθηκαν συνολικά 13 ΕΠ (Βέλγιο, Βουλγαρία, Εσθονία, Ισπανία, Γαλλία, Κροατία, Ιταλία, Λετονία, Λουξεμβούργο, Αυστρία, Ρουμανία, Σλοβενία και Σλοβακία), με συνολική συμπληρωματική ενίσχυση ύψους 506 εκατ. EUR από τη δόση του REACT-EU του 2021.

Στις 6 Απριλίου 2022 ο κανονισμός για το ΤΕΒΑ τροποποιήθηκε[10] εκ νέου όσον αφορά τη δράση συνοχής για τους πρόσφυγες στην Ευρώπη (CARE). Η δράση CARE παρέχει στα κράτη μέλη και στις περιφέρειες μεγαλύτερη ευελιξία ως προς τη χρήση του ΤΕΒΑ με σκοπό την παροχή στήριξης έκτακτης ανάγκης σε άτομα που εγκαταλείπουν την Ουκρανία μετά την εισβολή πλήρους κλίμακας της Ρωσίας. Συγκεκριμένα, επιτρέπει στα κράτη μέλη να τροποποιούν ορισμένα τμήματα των προγραμμάτων τους για την αντιμετώπιση της κρίσης, κατά περίπτωση, και να ενημερώνουν απλώς την Επιτροπή αντί να ζητούν την έγκρισή της για τις αλλαγές. Επιπλέον, προβλέπει προγενέστερη ημερομηνία έναρξης της επιλεξιμότητας για τις εν λόγω πρωτοβουλίες: 24 Φεβρουαρίου 2022. Επιπλέον, παρατείνει τη δυνατότητα συγχρηματοδότησης της ΕΕ κατά 100 % για τη κάλυψη της λογιστικής χρήσης που αρχίζει την 1η Ιουλίου 2021 και λήγει στις 30 Ιουνίου 2022. Επιπρόσθετα, στις 12 Απριλίου 2022 εκδόθηκε κανονισμός[11] για τη συμπλήρωση της δράσης CARE. Η εν λόγω τροποποίηση παρέχει ρευστότητα και επιταχύνει την πρόσβαση των δικαιούχων σε

[8] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex%3A32020R0559

[9] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex%3A32021R0177

[10] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/HIS/?uri=uriserv:OJ.L_.2022.109.01.0001.01.ELL

[11] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/HIS/?uri=uriserv:OJ.L_.2022.115.01.0038.01.ELL

κονδύλια. Αυτό επιτυγχάνεται με την προσθήκη 3,5 δισ. EUR σε πληρωμές προχρηματοδότησης για τη δόση του REACT-EU για το 2021 για τα προγράμματα του ΤΕΒΑ και τα προγράμματα της πολιτικής συνοχής.

2.2 Επιτόπια υλοποίηση

Προσέγγιση του ΤΕΒΑ και προφίλ των τελικών αποδεκτών

Το 2021, 15,0 εκατομμύρια άτομα έλαβαν επισιτιστική συνδρομή μέσω του ΤΕΒΑ, ενώ άλλα 2,1 εκατομμύρια άτομα έλαβαν βασική υλική συνδρομή. Λίγο λιγότερα από 18 000 άτομα έλαβαν συνδρομή κοινωνικής ενσωμάτωσης. Από το σύνολο των 17,1 εκατομμυρίων, το 50 % ήταν γυναίκες, το 26 % παιδιά και το 11 % άνω των 65 ετών. Οι μετανάστες, τα άτομα αλλοδαπής προέλευσης και τα άτομα από μειονότητες αντιπροσώπευαν το 18 %, τα άτομα με αναπηρία το 6 % και οι άστεγοι το 5 %.

Το 2021 το ΤΕΒΑ χορήγησε με επιτυχία συνδρομή σε 27 κράτη μέλη, επιτυγχάνοντας ικανοποιητική πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των στόχων του. Τα περισσότερα κράτη μέλη (23 από τα 27) χορήγησαν επισιτιστική και/ή βασική υλική συνδρομή και πραγματοποίησαν συνοδευτικά μέτρα (πίνακας 1, ΕΠ Ι). Τέσσερα κράτη μέλη συνέχισαν την εκτέλεση προγραμμάτων κοινωνικής ενσωμάτωσης (πίνακας 1, ΕΠ ΙΙ).

Table 1. Είδος συνδρομής — ΤΕΒΑ

Επιχειρησιακό πρόγραμμα	Είδος συνδρομής	Κράτος μέλος (ΚΜ)
ΕΠ Ι	Επισιτιστική συνδρομή	**10 ΚΜ**: BE, BG, EST, ES, FI, FR, MT, PL, PT, SI
	Βασική υλική συνδρομή	**1 ΚΜ**: AT
	Και τα δύο είδη συνδρομής	**12 ΚΜ**: CY*, CZ, EL, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, RO SK^
ΕΠ ΙΙ	Κοινωνική ενσωμάτωση	**4 ΚΜ**: DK, DE, NL, SE

* Η Κύπρος ολοκλήρωσε το έργο της παράδοσης τροφίμων το 2019 και έκτοτε επικεντρώθηκε μόνο στη βασική υλική συνδρομή.
^ Η Σλοβακία παρείχε βασική υλική συνδρομή μεταξύ του 2016 και του 2020 και έκτοτε έχει υποβάλει εκθέσεις μόνο για την επισιτιστική συνδρομή.

Πηγή: Ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης για το 2021.

Τα παιδιά αντιπροσωπεύουν περίπου το 26 % των ατόμων που έλαβαν επισιτιστική συνδρομή, βασική υλική συνδρομή ή συνδρομή κοινωνικής ενσωμάτωσης το 2021. Το ποσοστό αυτό μειώθηκε ελαφρώς σε σύγκριση με το 2020, κατά το οποίο ήταν 28 %. Σε αρκετά κράτη μέλη, τα παιδιά αποτελούσαν μεγάλο ποσοστό όσων έλαβαν επισιτιστική συνδρομή, ιδίως στο Βέλγιο, την Κροατία, την Ουγγαρία, τη Γαλλία και τη Μάλτα. Επιπλέον, η Κύπρος, η Ουγγαρία, η Ιρλανδία και η Αυστρία παρείχαν υλική συνδρομή μόνο στα παιδιά (επομένως αντιπροσωπεύουν το σύνολο της βασικής υλικής συνδρομής).

Περίπου το 18 % των τελικών αποδεκτών ήταν μετανάστες, άτομα αλλοδαπής προέλευσης και άτομα από μειονότητες (συμπεριλαμβανομένων περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά). Ωστόσο, το ποσοστό αυτό είναι πιθανό να υπερεκτιμάται,

δεδομένου ότι, για λόγους προστασίας δεδομένων, δεν υποβάλλονται πάντα τα στοιχεία που αφορούν τους μετανάστες που λαμβάνουν στήριξη (Ελλάδα, Γαλλία και Σλοβακία). Οι μετανάστες αποτελούν εν γένει τη μεγαλύτερη ομάδα, ακολουθούμενοι από τους πρόσφυγες και τους αιτούντες άσυλο.

Εκτιμάται ότι το 5 % των τελικών αποδεκτών του ΤΕΒΑ ήταν άστεγοι· το ποσοστό αυτό παρέμεινε σχεδόν σταθερό. Ωστόσο, είναι εξαιρετικά δυσχερής η εκτίμηση του αριθμού των αστέγων, καθώς οι άστεγοι δεν καταχωρίζονται και συχνά είναι απρόθυμοι να παράσχουν οποιαδήποτε προσωπική πληροφορία. Στην Ιρλανδία, τη Τσεχία και τη Γαλλία, πάνω από το 10 % των τελικών αποδεκτών που έλαβαν επισιτιστική συνδρομή ήταν άστεγοι. Στην Ιταλία, το ποσοστό των αστέγων που έλαβαν επισιτιστική συνδρομή ήταν σχετικά χαμηλό (3,7 %), αλλά ήταν η μεγαλύτερη ομάδα που έλαβε βασική υλική συνδρομή (94 % του συνόλου των τελικών αποδεκτών). Η Τσεχία είχε επίσης σχετικά υψηλό ποσοστό τελικών αποδεκτών βασικής υλικής συνδρομής που ήταν άστεγοι (21 %).

Περίπου το 6 % των τελικών αποδεκτών ήταν άτομα με αναπηρία. Το μεγαλύτερο ποσοστό των ατόμων με αναπηρία που έλαβαν επισιτιστική συνδρομή ήταν στη Βουλγαρία και την Ουγγαρία (31 % και στις δύο χώρες). Το ποσοστό των ατόμων με αναπηρία που έλαβαν υλική συνδρομή ήταν σχετικά υψηλό στη Ρουμανία, τη Λετονία και τη Λιθουανία (19 %, 17 % και 12 %, αντίστοιχα).

Η υλοποίηση του ΤΕΒΑ στο πλαίσιο της πανδημίας COVID-19

Το 2021 η παροχή επισιτιστικής και βασικής υλικής συνδρομής εξακολούθησε να επηρεάζεται έντονα από τους περιορισμούς λόγω της νόσου COVID-19 και τη μεγαλύτερη ζήτηση για βοήθεια. Οι αλλαγές για την αντιμετώπιση της κατάστασης αυτής που θεσπίστηκαν το 2020 συνεχίστηκαν και το 2021. Τα παραδείγματα που αναφέρθηκαν σε όλα τα προγράμματα το 2021 περιλαμβάνουν αλλαγές στα είδη και τον αριθμό των τελικών αποδεκτών, στους τρόπους παροχής της στήριξης και στο είδος της στήριξης.

Αρκετά προγράμματα ανέφεραν ότι συμπεριλήφθηκαν πρόσθετα κοινωνικά ευάλωτα άτομα και οικογένειες που δεν είχαν λάβει στήριξη πριν από τη νόσο COVID-19, ώστε να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τις δυσκολίες που δημιούργησε η πανδημία. Αυτό αναλύεται περαιτέρω σε συγκεκριμένες ενότητες του παρόντος κεφαλαίου. Το παρόν κεφάλαιο υπογραμμίζει επίσης την επιλογή νέων ομάδων το 2020 (πέραν της συνέχισης της υφιστάμενης στήριξης) για επισιτιστική συνδρομή και ιδίως βασική υλική συνδρομή. Η αυξημένη στήριξη καθ' όλη τη διάρκεια της πανδημίας συνεχίστηκε το 2021, όπως περιγράφεται λεπτομερώς στις ειδικές ενότητες κατωτέρω. Η Λετονία, για παράδειγμα, ανέφερε ότι παρέτεινε την επιλεξιμότητα για φτωχά νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος κατά τη διάρκεια των καταστάσεων έκτακτης ανάγκης το 2021, διασφαλίζοντας ουσιαστικά ότι οι αποδέκτες του προγράμματος καλύπτονταν για μεγαλύτερες περιόδους. Στη Βουλγαρία, έλαβαν στήριξη και άλλες ομάδες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που συμπεριλήφθηκαν με βάση την κοινωνικοοικονομική τους κατάσταση και των ατόμων που διέτρεχαν υψηλό κίνδυνο λοίμωξης COVID-19 (τα οποία προσεγγίστηκαν μέσω κατ' οίκον παραδόσεων). Παρόλο που ο συνολικός αριθμός των τελικών αποδεκτών αυξήθηκε κατά τη διάρκεια της πανδημίας, ορισμένα προγράμματα ανέφεραν χαμηλότερο αριθμό αποδεκτών. Στην Ιρλανδία, για παράδειγμα, σημειώθηκε μείωση του αριθμού των τελικών αποδεκτών λόγω των εθνικών προγραμμάτων εισοδηματικής στήριξης λόγω πανδημίας. Αυτό έδωσε τη δυνατότητα στο ΤΕΒΑ να επικεντρωθεί στη στήριξη φιλανθρωπικών οργανώσεων, με τη βελτίωση της ποιότητας και της ποικιλίας των τροφίμων, καθώς και με τη συμμετοχή των πιο δυσπρόσιτων ευάλωτων ατόμων.

Η πανδημία είχε επίσης σημαντικές επιπτώσεις στους τρόπους παροχής στήριξης. Για να μειωθούν οι κίνδυνοι έκθεσης των αποδεκτών σε λοιμώξεις, τα προγράμματα επέκτειναν την κατ' οίκον διανομή για την παροχή τροφίμων και βασικής υλικής συνδρομής, αντί να χρησιμοποιούν κεντρικά σημεία παραλαβής. Η αλλαγή αυτή αναφέρεται ως μία από τις πιο ορατές σε διάφορα προγράμματα, όπως αυτά της Εσθονίας, της Ελλάδας και της Λετονίας. Η Εσθονία ανέφερε ότι σημαντικά μεγαλύτερος αριθμός συσκευασιών τροφίμων παραδόθηκε στα σπίτια σε σύγκριση με την περίοδο πριν από το 2020. Οι συσκευασίες τροφίμων παραδόθηκαν επίσης απευθείας σε καταφύγια αστέγων. Στη Λετονία, έτοιμα γεύματα που συνήθως σερβίρονταν σε συσσίτια ήταν διαθέσιμα μόνο σε πακέτο. Τα περισσότερα προγράμματα ανέφεραν ότι η νόσος COVID-19 προκάλεσε σημαντικές υλικοτεχνικές προκλήσεις όσον αφορά τη διανομή. Σε ορισμένες χώρες, οι κατ' οίκον παραδόσεις πραγματοποιούνταν από τις δικαιούχες οργανώσεις και τους εθελοντές / το προσωπικό τους, ενώ άλλες χρησιμοποιούσαν επίσης υπηρεσίες παράδοσης δεμάτων. Η πανδημία επηρέασε τη διαθεσιμότητα των εθελοντών και του λοιπού προσωπικού για εργασία στα κέντρα διανομής. Στη Γαλλία, τα παραπάνω αναφέρονται ως σημαντικοί παράγοντες που επηρέασαν την υλοποίηση του ΤΕΒΑ. Ταυτόχρονα, η Γαλλία ανέφερε ότι ο ρόλος της επισιτιστικής συνδρομής του ΤΕΒΑ αυξήθηκε λόγω της μείωσης των δωρεών από σουπερμάρκετ και γεωργικούς εταίρους.

Τέλος, σε ορισμένες περιπτώσεις άλλαξε και το είδος της στήριξης. Ενώ η επισιτιστική συνδρομή και τα είδη τροφίμων που παραδόθηκαν συνήθως ήταν σχετικά σταθερά (εκτός από την Ιρλανδία, όπως επισημαίνεται ανωτέρω), η βασική υλική συνδρομή προσαρμόστηκε γρήγορα ώστε να ανταποκρίνεται στις ειδικές ανάγκες που προέκυψαν από την πανδημία από το 2020 και μετά. Η συνδρομή περιλάμβανε μέσα ατομικής προστασίας, απολυμαντικά και πρόσθετα προϊόντα υγιεινής για την αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών των ευάλωτων ομάδων κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Γενικά, οι αλλαγές αυτές δεν σήμαιναν ότι αντικαταστάθηκαν τα υφιστάμενα είδη βασικής υλικής συνδρομής. Στην Κύπρο, η διανομή προϊόντων για νεογέννητα συνεχίστηκε καθ' όλη τη διάρκεια της πανδημίας. Η Γαλλία και η Ρουμανία ανέφεραν άλλες αλλαγές στον τρόπο οργάνωσης της συνδρομής. Το 2021 και οι δύο χώρες χρησιμοποίησαν κουπόνια που παρείχαν τη δυνατότητα

άμεσης «αγοράς» τροφίμων και βασικής υλικής συνδρομής. Η Ρουμανία ανέφερε ότι η χρήση κουπονιών τη βοήθησε να προσεγγίσει αποτελεσματικά τους αποδέκτες της συνδρομής.

ΕΠ Ι — Επισιτιστική συνδρομή

Οι υψηλότεροι απόλυτοι αριθμοί ατόμων που έλαβαν επισιτιστική συνδρομή ήταν στην Ισπανία, τη Γαλλία, την Ιταλία, την Πολωνία και τη Ρουμανία (βλ. πίνακα 2). Ο προϋπολογισμός της Ιταλίας αυξήθηκε σημαντικά κατά λίγο λιγότερο από 200 εκατ. EUR λόγω του REACT-EU, με αποτέλεσμα να αυξηθεί ο αριθμός των ατόμων που έλαβαν επισιτιστική συνδρομή. Ο αριθμός των υποστηριζόμενων ατόμων στη Ρουμανία αυξήθηκε επίσης σημαντικά (από 1,2 εκατομμύρια σε 1,5 εκατομμύρια) σε σύγκριση με το 2020. Αυτό συνδεόταν με την αύξηση του προϋπολογισμού λόγω του REACT-EU (56 εκατ. EUR) και με το γεγονός ότι η εκτέλεση του προϋπολογισμού επιταχύνθηκε. Ωστόσο, ο αριθμός των ατόμων που προσεγγίστηκαν σε άλλα κράτη μέλη παρέμεινε σχετικά σταθερός σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη. Από το 2020 έως το 2021 η Γαλλία ανέφερε μείωση των τελικών αποδεκτών (5,1 εκατομμύρια το 2021 σε σύγκριση με 5,5 εκατομμύρια το 2020), αλλά ο αριθμός αυτός εξακολουθεί να είναι πολύ υψηλότερος από τα προ της πανδημίας COVID-19 επίπεδα. Η ετήσια έκθεση υλοποίησης της Γαλλίας δεν εξηγεί αυτήν τη μείωση του αριθμού. Ωστόσο, επισημαίνει τη συνεχιζόμενη ανάγκη παροχής επισιτιστικής συνδρομής από το ΤΕΒΑ σε συνθήκες που επηρεάστηκαν έντονα από τη νόσο COVID-19 και με λιγότερες δωρεές από τον ιδιωτικό τομέα. Οι πιο ευέλικτοι εθνικοί κανόνες υλοποίησης που θεσπίστηκαν για την αντιμετώπιση της νόσου COVID-19 παρέμειναν σε ισχύ καθ' όλη τη διάρκεια του 2021. Ως εκ τούτου, η ευελιξία αυτή δεν συνέβαλε στη μείωση του αριθμού των τελικών αποδεκτών.

Table 2. Αριθμός ατόμων που έλαβαν επισιτιστική συνδρομή — ανά έτος (σε χιλιάδες)

Κράτος μέλος	2018	2019	2020	2021	% της ΕΕ
BE	394	359	382	449	3 %
BG	540	466	494	553	4 %
CY	2	2	—	—	0 %
CZ	101	57	78	62	0 %
EST	23	21	26	24	0 %
ES	1 288	1 229	1 496	1 468	10 %
FI	281	316	317	295	2 %
FR	4 340	4 790	5 504	5 120	34 %
EL	353	290	294	319	2 %
HR	42	108	23	62	0 %
HU	184	141	182	177	1 %
IE	152	195	277	157	1 %
IT	2 678	2 079	2 657	2 984	20 %
LT	197	192	183	195	1 %

LU	13	13	13	13	0 %
LV	70	76	75	88	1 %
MT	13	11	12	10	0 %
PL	1 385	1 356	1 337	1 254	8 %
PT	79	93	149	170	1 %
RO**	—	—	1 186	1 486	10 %
SI	158	153	157	151	1 %
SK	192	185	137	7	0 %
EE	12 486	12 128	14 980	15 044	100 %

** Τα αριθμητικά στοιχεία για τη Ρουμανία δεν βασίζονται στην ετήσια έκθεση υλοποίησης, αλλά σε πρόσθετες διευκρινίσεις που παρασχέθηκαν από τη διαχειριστική αρχή στην Επιτροπή λόγω ασυνέπειας που θα διορθωθεί από το 2022 και μετά[12].

Πηγή: Ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης για το 2021, επικαιροποιημένες έως τις 15 Δεκεμβρίου 2022.

Τα προγράμματα του ΤΕΒΑ σε ολόκληρη την ΕΕ έχουν επικεντρωθεί σε διαφορετικές ομάδες-στόχους προτεραιότητας, γεγονός που αντικατοπτρίζεται άμεσα στις διάφορες ομάδες αποδεκτών που έλαβαν συνδρομή. Αυτό οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι τα προγράμματα του ΤΕΒΑ συμπληρώνουν διαφορετικές εθνικές πολιτικές. Ο πίνακας 3 δείχνει ότι στην Ουγγαρία, ένα συγκριτικά μεγάλο ποσοστό της επισιτιστικής συνδρομής διατέθηκε σε παιδιά (60 %), ενώ άλλα κράτη μέλη επέλεξαν συχνότερα να χρησιμοποιούν το ΤΕΒΑ για άμεση επισιτιστική συνδρομή σε άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών (Βουλγαρία: 35 %, Φινλανδία: 36 %, Λετονία: 31 %, Ρουμανία: 29 %). Το συνολικό ποσοστό των γυναικών στον συνολικό αριθμό των αποδεκτών επισιτιστικής συνδρομής ανήλθε σε 50 %. Ωστόσο, και αυτό διαφέρει σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών: οι γυναίκες αποτελούσαν το 59 % των τελικών αποδεκτών στη Βουλγαρία και το 57 % στη Μάλτα, αλλά μόλις το 24 % στην Ουγγαρία και το 31 % στην Ιρλανδία (πολύ κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ). Το Βέλγιο, η Τσεχία, το Λουξεμβούργο, η Ουγγαρία και η Ισπανία προσέγγισαν υψηλά ποσοστά μεταναστών με τη δράση τους για την επισιτιστική συνδρομή. Το μέσο ποσοστό των ατόμων με αναπηρία που έλαβαν επισιτιστική συνδρομή στην ΕΕ ήταν σχετικά χαμηλό, 5 % κατά μέσο όρο. Ωστόσο, η Ουγγαρία (33 %), η Βουλγαρία (29 %), η Ρουμανία (17 %), η Λετονία (17 %), η Πολωνία (16 %) και η Λιθουανία (12 %) προσέγγισαν σημαντικά περισσότερα άτομα με αναπηρία. Οι άστεγοι δεν υπολογίζονταν συχνά ως αποδέκτες επισιτιστικής συνδρομής, εκτός από τη Τσεχία (17 %), την Ιρλανδία (17 %) και ιδίως τη Σλοβακία (100 %). Η Σλοβακία κατεύθυνε ολόκληρο το πρόγραμμα επισιτιστικής συνδρομής της σε έτοιμα ζεστά γεύματα για τους αστέγους σε πέντε πόλεις.

[12] Στα επίσημα αριθμητικά στοιχεία που υπέβαλε στην ετήσια έκθεση υλοποίησης, η Ρουμανία δεν συνυπολόγισε τους δικαιούχους που είχαν ήδη λάβει επισιτιστική συνδρομή κατά τα προηγούμενα έτη, γεγονός που δεν συνάδει με την υποβολή εκθέσεων από άλλες χώρες. Η διαχειριστική αρχή υπέβαλε αναθεωρημένα αριθμητικά στοιχεία μόλις διαπιστώθηκε αυτή η ασυνέπεια.

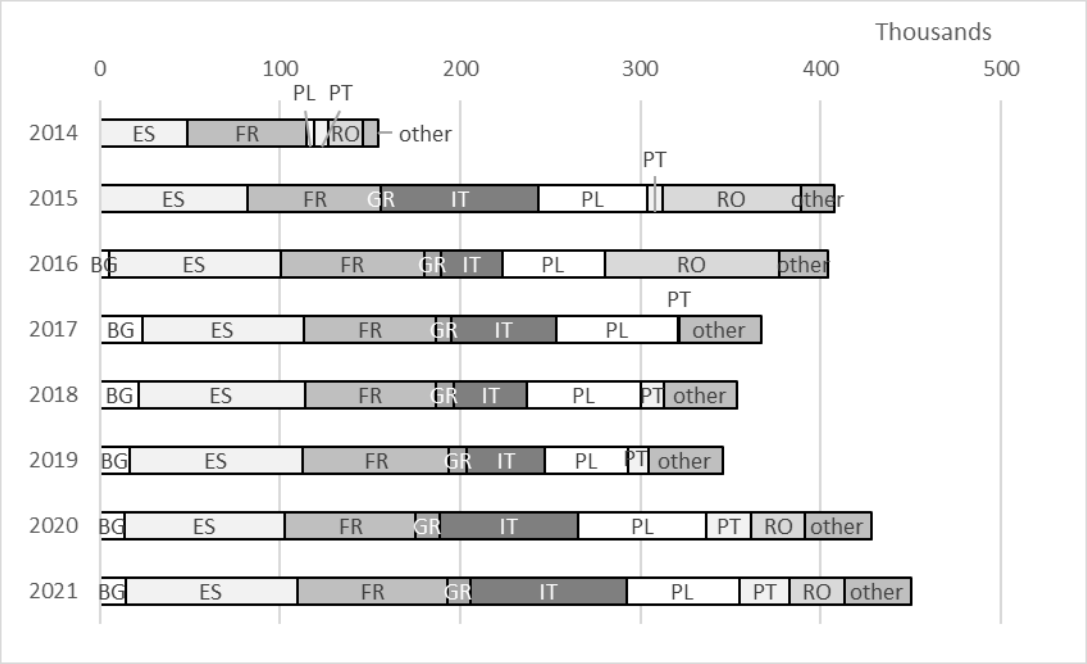
Table 3. Κατηγορίες ατόμων που έλαβαν επισιτιστική συνδρομή το 2021

	Παιδιά	Ηλικιωμένοι	Γυναίκες	Μετανάστες	Με αναπηρία	Άστεγοι
BE	29%	9%	39%	29%	3%	5%
BG	22%	35%	59%	8%	29%	0%
CY						
CZ	48%	9%	40%	26%	7%	17%
EE	22%	18%	53%	22%	19%	4%
ES	29%	7%	53%	27%	2%	2%
FI	14%	36%	45%	12%	2%	1%
FR	31%	7%	52%	0%	0%	11%
GR	20%	10%	52%	7%	3%	3%
HR	46%	18%	53%	4%	2%	0%
HU	60%	12%	24%	32%	33%	6%
IE	36%	8%	31%	15%	4%	17%
IT	20%	11%	52%	23%	1%	4%
LT	25%	11%	52%	1%	12%	0%
LU	28%	2%	51%	79%	3%	2%
LV	13%	31%	56%	2%	17%	1%
MT	51%	7%	57%	8%	1%	0%
PL	26%	13%	51%	1%	16%	3%
PT	27%	7%	54%	8%	1%	0%
RO	24%	29%	40%	5%	17%	0%
SI	20%	18%	53%	9%	4%	1%
SK	0%	6%	23%	0%	4%	100%
EU	27%	12%	50%	10%	5%	6%

Πηγή: Ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης για το 2021, επικαιροποιημένες έως τις 15 Δεκεμβρίου 2022.

Για την αξιολόγηση των αλλαγών στις ομάδες-στόχους που προσεγγίστηκαν με τα μέτρα επισιτιστικής συνδρομής που χρηματοδοτήθηκαν από το ΤΕΒΑ κατά τη διάρκεια της πανδημίας, τα προσωπικά χαρακτηριστικά των αποδεκτών κατά τα έτη της πανδημίας (2020-2021) συγκρίθηκαν με τον συνολικό πληθυσμό των αποδεκτών επισιτιστικής συνδρομής κατά την περίοδο 2014-2019. Σε επίπεδο ΕΕ, η επισιτιστική συνδρομή κατά τη διάρκεια της νόσου COVID-19 ανήλθε σε ελαφρώς χαμηλότερο ποσοστό παιδιών (– 2 εκατοστιαίες μονάδες) απ' ό,τι πριν από την πανδημία. Το ποσοστό των ηλικιωμένων, των γυναικών, των ατόμων με αναπηρία και των αστέγων αυξήθηκε κατά 1 εκατοστιαία μονάδα σε σύγκριση με πριν από το 2020. Μόνο ένας μικρός αριθμός κρατών μελών ανέφερε ουσιαστικές αλλαγές στο ποσοστό των επιμέρους ομάδων-στόχων μεταξύ των αποδεκτών. Η Βουλγαρία και η Ουγγαρία ξεχωρίζουν με την αύξηση των ποσοστών των ατόμων με αναπηρία που έλαβαν επισιτιστική συνδρομή (10 εκατοστιαίες μονάδες και 11 εκατοστιαίες μονάδες υψηλότερα απ' ό,τι πριν από το 2020, αντίστοιχα). Και στις δύο χώρες, τα κοινωνικά μειονεκτούντα άτομα με αναπηρία αποτέλεσαν ειδικό στόχο της επισιτιστικής συνδρομής, η οποία είχε ήδη τεθεί σε εφαρμογή πριν από τη νόσο COVID-19. Οι απαγορεύσεις της κυκλοφορίας λόγω της νόσου COVID-19 επιδείνωσαν την κατάστασή τους, στην οποία τα προγράμματα του ΤΕΒΑ των χωρών επιδίωξαν να ανταποκριθούν.

Figure 1. Επισιτιστική συνδρομή που χορηγήθηκε κατά την περίοδο 2014-2021 (σε χιλιάδες τόνους) ανά κράτος μέλος

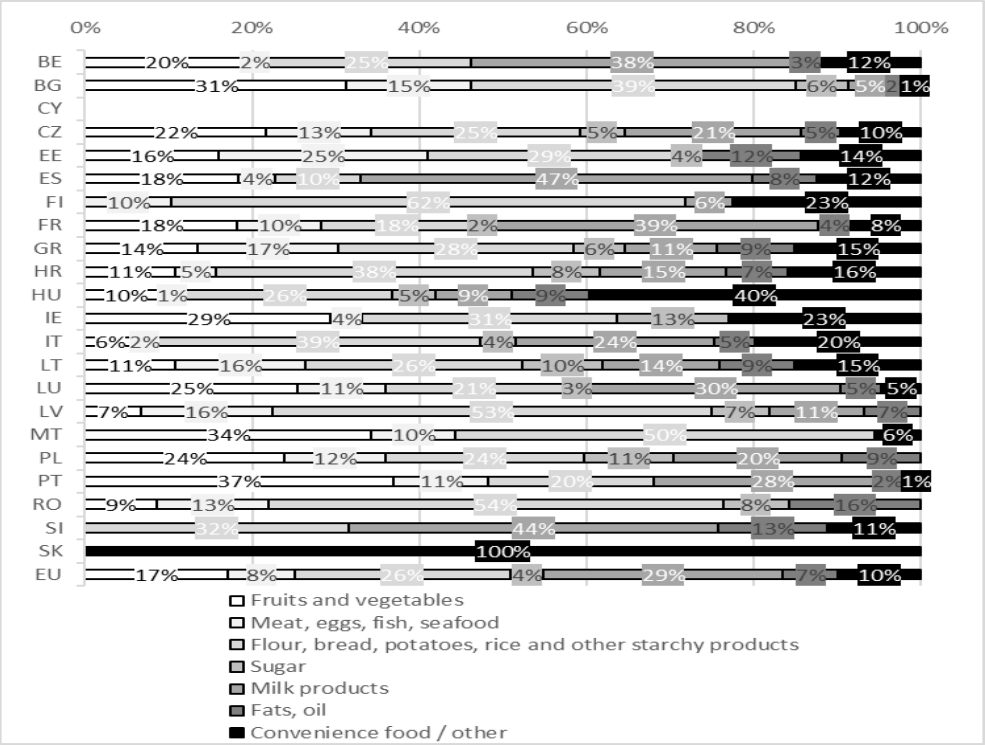

Πηγή: Ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης για το 2021, επικαιροποιημένες έως τις 15 Δεκεμβρίου 2022.

Η ποσότητα τροφίμων, μετρούμενη σε τόνους, αυξήθηκε σταθερά από το 2019, φθάνοντας σχεδόν τους 450 000 τόνους το 2021. Η εξήγηση που παρείχαν συχνότερα τα κράτη μέλη ήταν η ανάγκη αντιμετώπισης της αύξησης της επισφάλειας κατά τη διάρκεια των απαγορεύσεων της κυκλοφορίας λόγω της νόσου COVID-19. Το ποσοστό των επιμέρους κρατών μελών στο σύνολο αυτό δεν έχει μεταβληθεί σημαντικά με την πάροδο του χρόνου. Η Ρουμανία ξεχωρίζει διότι δεν παρείχε επισιτιστική συνδρομή μεταξύ 2017 και 2019, αλλά κατάφερε να ξεκινήσει πάλι την επισιτιστική συνδρομή από το 2020.

Όλα τα κράτη μέλη ανέφεραν με κάποιον τρόπο ότι τηρούν την οριζόντια αρχή ότι η επισιτιστική συνδρομή διαδραματίζει ρόλο στη διασφάλιση ισορροπημένης διατροφής για τους απόρους, αλλά οι επιλογές εφαρμογής τους διαφέρουν σημαντικά. Το διάγραμμα 2 παρέχει περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις συγκεκριμένες επιλογές που έγιναν κατά την επιλογή των τροφίμων. Η Βουλγαρία, η Ιρλανδία, η Μάλτα και η Πορτογαλία συμπεριέλαβαν ποσοστά οπωροκηπευτικών άνω του μέσου όρου. Τα αμυλούχα προϊόντα, στα οποία περιλαμβάνονται το αλεύρι, το ψωμί, οι πατάτες και το ρύζι, αντιπροσώπευαν πάνω από το ήμισυ των τροφίμων στη Φινλανδία, τη Λετονία, τη Μάλτα και τη Ρουμανία. Στο Βέλγιο, τη Γαλλία, την Ισπανία και τη Σλοβενία, τα γαλακτοκομικά προϊόντα αντιπροσώπευαν ποσοστό της συνολικής σύνθεσης των τροφίμων πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ. Οι έτοιμες προς κατανάλωση τροφές ή τα τρόφιμα που δεν μπορούσαν να ταξινομηθούν αντιπροσώπευαν περίπου το 10 % κατά μέσο όρο, αλλά αποτελούσαν ολόκληρο το καλάθι τροφίμων στη Σλοβακία και το 40 % των τροφίμων που παρασχέθηκαν στην Ουγγαρία. Η Σλοβακία παρείχε ζεστές σούπες, προϊόντα ζύμης και ζεστά αφεψήματα, τα οποία κατέταξε στις εναπομένουσες κατηγορίες. Δεν υπάρχουν αριθμητικά στοιχεία για την Κύπρο, καθώς δεν παρείχε επισιτιστική συνδρομή το 2021· κατά την τελευταία παροχή επισιτιστικής συνδρομής, το 2018, περιέλαβε κυρίως αμυλούχα προϊόντα (45 %), ακολουθούμενα από φρούτα και λαχανικά (27 %) και σε μικρότερο βαθμό ζωικά προϊόντα (14 %) και γαλακτοκομικά προϊόντα (14 %).

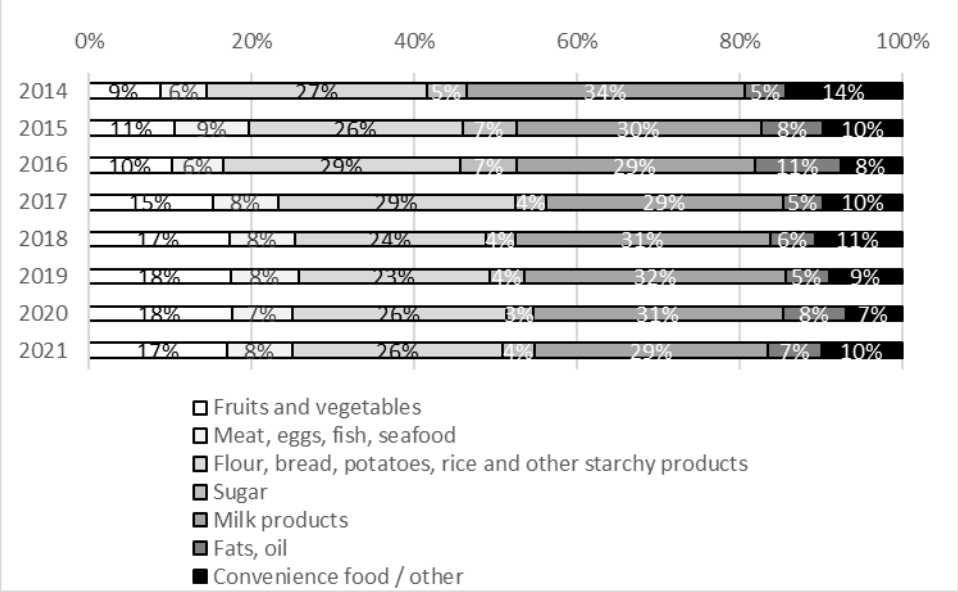
Figure 2. Σύνθεση της επισιτιστικής συνδρομής το 2021 — ανά κράτος μέλος

Πηγή: Ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης για το 2021, επικαιροποιημένες έως τις 15 Δεκεμβρίου 2022.

Η ειδική σύνθεση της επισιτιστικής συνδρομής δεν παρουσιάζει σημαντικές αλλαγές με την πάροδο του χρόνου. Μόνο **την περίοδο 2014-2016 υπήρξε ελαφρώς διαφορετική σύνθεση των ειδών επισιτιστικής συνδρομής που παρασχέθηκαν**, πιθανώς λόγω του ελαφρώς διαφορετικού συνδυασμού των κρατών μελών που παρείχαν στήριξη κατά τα έτη αυτά.

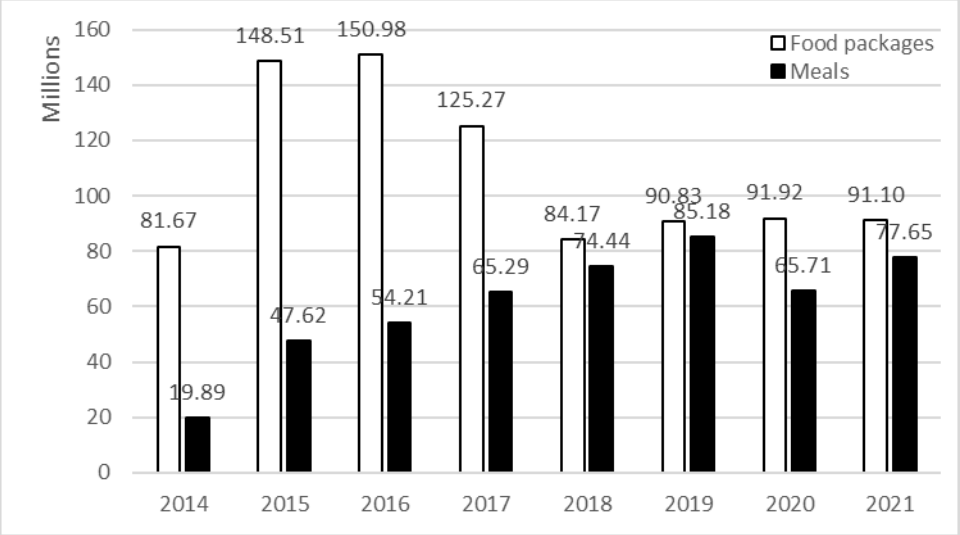
Figure 3. Σύνθεση της παρεχόμενης επισιτιστικής συνδρομής (ως ποσοστό της συνολικής στήριξης)

Πηγή: Ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης για το 2021, επικαιροποιημένες έως τις 15 Δεκεμβρίου 2022.

Τα τρόφιμα παραδίδονταν με τη μορφή συσκευασιών τροφίμων ή απευθείας ως γεύματα. Η Σλοβακία διένειμε μόνο γεύματα το 2021 και η Γαλλία, η Λιθουανία, το Λουξεμβούργο, η Μάλτα, η Πορτογαλία και η Σλοβενία διένειμαν μόνο συσκευασίες τροφίμων. Τα άλλα κράτη μέλη διένειμαν και τα δύο. Το διάγραμμα 4 δείχνει ότι η τάση στην παράδοση συσκευασιών τροφίμων με την πάροδο του χρόνου έχει σταθεροποιηθεί από το 2019· το 2021 υπήρξαν συνολικά 91,1 εκατομμύρια συσκευασίες τροφίμων και 77,7 εκατομμύρια γεύματα.

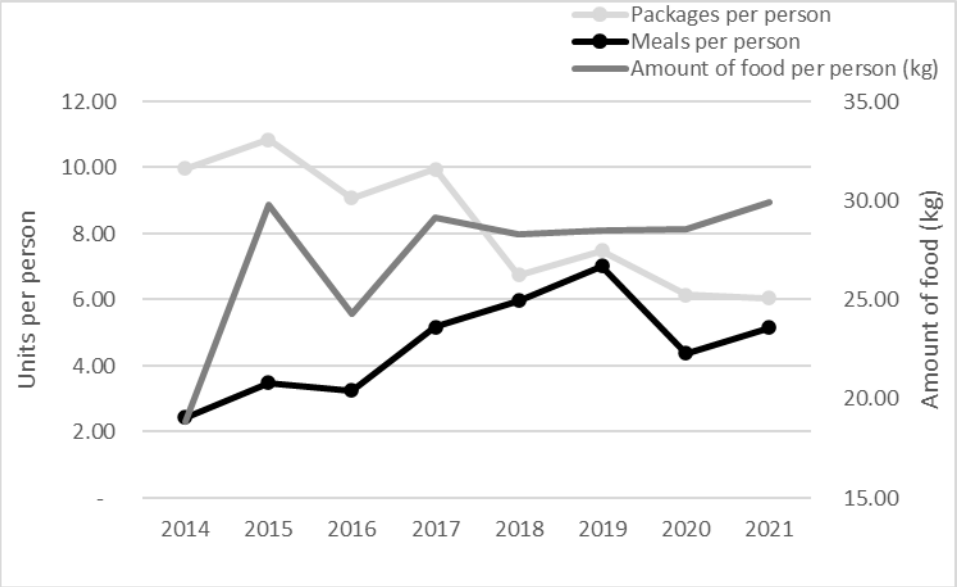
Figure 4. Εξέλιξη του αριθμού των συσκευασιών τροφίμων και των γευμάτων που διανεμήθηκαν με την πάροδο του χρόνου

Πηγή: Ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης για το 2021, επικαιροποιημένες έως τις 15 Δεκεμβρίου 2022.

Στο πλαίσιο της εξέτασης αξιολογήθηκε επίσης η εξέλιξη όσον αφορά τον αριθμό των συσκευασιών και γευμάτων που διανεμήθηκαν ανά άτομο με την πάροδο του χρόνου. Ο συνολικός αριθμός πακέτων ανά άτομο μειώθηκε σταθερά από το 2015, από περίπου 10 κατά μέσο όρο σε ελαφρώς πάνω από 6 το 2021. Αντίθετα, ο αριθμός των γευμάτων που διανεμήθηκαν ανά άτομο αυξήθηκε, από μόλις πάνω από 2 κατά μέσο όρο ανά άτομο το 2014 σε ελαφρώς κάτω από 6 το 2021. Η ποσότητα των τροφίμων που διανεμήθηκαν ανά άτομο σε βάρος αυξήθηκε σημαντικά από 18,9 kg το 2014 σε 30,0 kg το 2021.

Figure 5. Εξέλιξη της διανομής τροφίμων ανά άτομο — 2014-2021, διάφοροι δείκτες

Πηγή: Ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης για το 2021, επικαιροποιημένες έως τις 15 Δεκεμβρίου 2022.

ΕΠ Ι — Βασική υλική συνδρομή

Τα κράτη μέλη ανέφεραν σχετικά σταθερό αριθμό αποδεκτών βασικής υλικής συνδρομής μεταξύ 2018 και 2021 (βλέπε πίνακα 4). Η Ρουμανία ήταν υπεύθυνη για περισσότερους από τους μισούς τελικούς αποδέκτες που έλαβαν βασική υλική συνδρομή στην ΕΕ, παρέχοντας τέσσερις παραδόσεις συσκευασιών ειδών υγιεινής στους τελικούς αποδέκτες κατά την περίοδο 2020-2021. Το 2021 το TEBA στήριξε επίσης την αγορά σχολικών ειδών, θέτοντας ηλεκτρονικά κουπόνια στη διάθεση των γονέων επιλέξιμων μειονεκτούντων παιδιών. Είχαν τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν τα κουπόνια αυτά για την αγορά βασικών σχολικών ειδών και ρουχισμού για τα παιδιά τους.

Table 4. Αριθμός ατόμων που έλαβαν βασική υλική συνδρομή (σε χιλιάδες)

KM	2018	2019	2020	2021	% της ΕΕ
AT	45	44	44	42	2 %
CY	1	1	1	1	0 %
CZ	72	34	58	51	2 %
EL	239	189	266	275	13 %
HR	24	83	0	15	1 %
HU	26	57	128	150	7 %
IE	41	40	51	45	2 %
IT	—	5	25	29	1 %
LT	197	192	183	195	9 %
LU	13	13	13	13	1 %
LV	17	70	69	81	4 %
RO**	—	—	1 122	1 188	57 %

SK	110	97	—	—	0 %
EE	785	824	1 960	2 084	100 %

** Τα αριθμητικά στοιχεία για τη Ρουμανία δεν βασίζονται στην ετήσια έκθεση υλοποίησης, αλλά σε πρόσθετες διευκρινίσεις που παρασχέθηκαν από τη διαχειριστική αρχή στην Επιτροπή λόγω ασυνέπειας που θα διορθωθεί από το 2022 και μετά.

Πηγή: Ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης για το 2021, επικαιροποιημένες έως τις 15 Δεκεμβρίου 2022.

Βασική υλική συνδρομή παρασχέθηκε μόνο σε παιδιά στην Κύπρο, την Ουγγαρία και την Ιρλανδία, ενώ τα παιδιά αντιπροσώπευαν επίσης υψηλό ποσοστό των αποδεκτών στην Αυστρία (84 %). Γενικά, η βασική υλική συνδρομή δεν απευθύνθηκε σε άτομα άνω των 65 ετών, παρότι στη Λετονία (31 %) και την Κροατία (19 %), η εν λόγω ομάδα έλαβε στήριξη περισσότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ (10 %).

Οι γυναίκες αντιπροσώπευαν πάνω από τον μέσο όρο ποσοστό των αποδεκτών υλικής συνδρομής στη Λετονία (57 %), την Ιρλανδία (58 %) και την Αυστρία (63 %)· στην Κύπρο, ήταν οι μόνες που έλαβαν βασική υλική συνδρομή (κορίτσια ηλικίας κάτω των 15 ετών).

Ο αριθμός των ατόμων που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών στην Αυστρία, την Κύπρο, τη Τσεχία, την Ιταλία και το Λουξεμβούργο υπερέβη τον μέσο όρο της ΕΕ. Η βασική υλική συνδρομή στη Λιθουανία, τη Λετονία και τη Ρουμανία προσέγγισε συγκριτικά υψηλότερα ποσοστά ατόμων με αναπηρία απ' ό,τι σε άλλα κράτη μέλη.

Η βασική υλική συνδρομή απευθυνόταν ειδικά σε αστέγους στην Ιταλία (94 %)· η χώρα επικεντρώθηκε σε άτομα που βρίσκονταν σε κατάσταση σοβαρής υλικής στέρησης, τα περισσότερα από τα οποία ήταν άστεγοι άνδρες αλλοδαπής καταγωγής. Η Ιταλία ανέφερε ότι η πλειονότητα (72 %) των ατόμων που έλαβαν βασική υλική συνδρομή το 2021 επωφελήθηκε επίσης από επισιτιστική συνδρομή (έναντι 46 % το 2020). Η χώρα επιδίωξε όχι μόνο να ανταποκριθεί άμεσα στις πρωταρχικές ανάγκες όσων ζούσαν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας, αλλά και να τους βοηθήσει να ξεπεράσουν σταδιακά την κατάσταση σοβαρής στέρησης. Αυτό δείχνει τον τρόπο με τον οποίο το ιταλικό πρόγραμμα του ΤΕΒΑ στήριξε τους αποδέκτες με πιο ολοκληρωμένο τρόπο από την αρχή της πανδημίας για την αντιμετώπιση της αυξανόμενης ζήτησης για βοήθεια που συνδεόταν με τις πιο δύσκολες καταστάσεις που προκάλεσε η πανδημία.

Table 5. Προσωπικά χαρακτηριστικά των ατόμων που έλαβαν βασική υλική συνδρομή το 2021

	Παιδιά	Ηλικιωμένοι	Γυναίκες	Μετανάστες	Με αναπηρία	Άστεγοι
AT	84%	0%	63%	67%	0%	0%
CY	100%	0%	100%	66%	0%	0%
CZ	39%	11%	40%	33%	8%	22%
GR	21%	9%	52%	8%	2%	3%
HR	35%	19%	52%	2%	2%	0%
HU	100%	0%	1%	7%	1%	0%
IE	100%	0%	58%	6%	0%	0%
IT	3%	4%	14%	77%	1%	94%
LT	25%	11%	52%	1%	12%	0%
LU	28%	2%	51%	79%	3%	2%
LV	14%	31%	57%	1%	17%	0%
RO	31%	11%	28%	6%	19%	0%
SK						
EU	36%	10%	34%	9%	13%	2%

Πηγή: Ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης για το 2021, επικαιροποιημένες έως τις 15 Δεκεμβρίου 2022.

Οι κατηγορίες των αποδεκτών βασικής υλικής συνδρομής κατά τη διάρκεια της πανδημίας συγκρίθηκαν επίσης με τις κατηγορίες πριν από το 2020 (βλέπε πίνακα 6). **Οι διαφορές είναι μεγαλύτερες από εκείνες της επισιτιστικής συνδρομής, τόσο σε επίπεδο κρατών μελών όσο και σε επίπεδο ΕΕ.** Η βασική υλική συνδρομή που παρασχέθηκε κατά τη διάρκεια της πανδημίας προσέγγισε χαμηλότερο ποσοστό γυναικών απ' ό,τι πριν από το 2020 (μείωση κατά 15 εκατοστιαίες μονάδες) και περισσότερα άτομα με αναπηρία (αύξηση κατά 9 εκατοστιαίες μονάδες). Στη Λετονία, η βασική υλική συνδρομή που παρασχέθηκε από το ΤΕΒΑ προσέγγισε πολύ χαμηλότερα ποσοστά παιδιών στον συνολικό πληθυσμό των αποδεκτών (μείωση κατά 32 εκατοστιαίες μονάδες) την περίοδο 2020-2021 σε σύγκριση με την περίοδο πριν από την πανδημία. Η έκθεση της Λετονίας εξηγεί το γεγονός αυτό επισημαίνοντας τις μεγαλύτερες ανάγκες των ηλικιωμένων κατά τη διάρκεια της πανδημίας, καθώς και τις εθνικές νομοθετικές αλλαγές και τις ειδικές εθνικές ευκαιρίες στήριξης που επικεντρώθηκαν στις οικογένειες. Αυτό μείωσε την ανάγκη εστίασης του ΤΕΒΑ σ' αυτές τις ομάδες. Αυτό γίνεται επίσης αντιληπτό από τη συνολικά μικρή αύξηση του **απόλυτου** αριθμού των παιδιών που έλαβαν βασική υλική συνδρομή. Η Ουγγαρία αναφέρει ότι η βασική υλική συνδρομή της προσέγγισε χαμηλότερο ποσοστό μεταναστών επί του συνολικού πληθυσμού (– 24 εκατοστιαίες μονάδες), αλλά δεν εξήγησε τη μείωση αυτή.

Στην Κύπρο, το ποσοστό των γυναικών που έλαβαν βασική υλική συνδρομή αυξήθηκε απότομα κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Αυξήθηκε από 57 % πριν από την πανδημία σε 100 % κατά τη διάρκεια της πανδημίας (αύξηση κατά 43 εκατοστιαίες μονάδες), καθώς μόνο γυναίκες έλαβαν συνδρομή κατά την περίοδο αυτή. Ωστόσο, η αλλαγή αυτή δεν σχετίζεται με την πανδημία, αλλά είναι αποτέλεσμα του εξορθολογισμού της υλικής συνδρομής προς τα νεογέννητα, η οποία απευθύνεται ειδικά στις μητέρες από το 2020.

Table 6. Αλλαγή στις ομάδες-στόχους στις οποίες παρασχέθηκε υλική συνδρομή μεταξύ 2014-2019 και 2020-2021

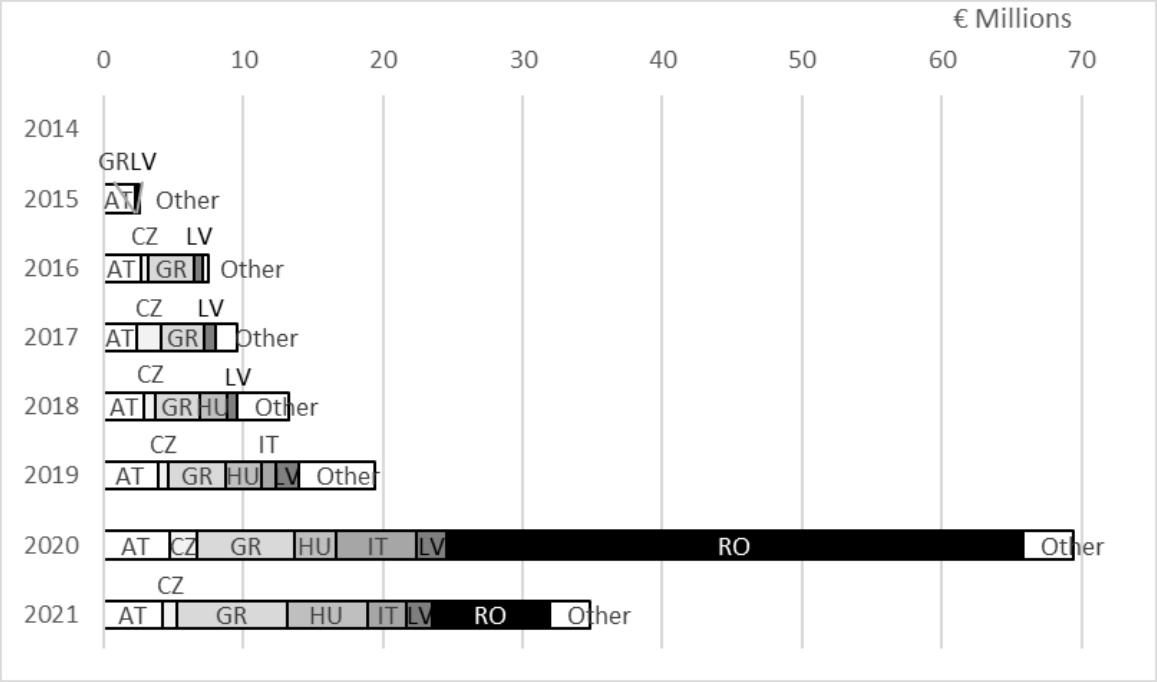
Αλλαγή σε Ποσοστιαίες μονάδες	Παιδιά	Ηλικιωμένοι	Γυναίκες	Μετανάστες	Με αναπηρία	Άστεγοι
AT	-3	-	6	13	-	-
CY	-	-	43	11	-	-
CZ	-4	-4	-10	-1	-1	5
GR	-5	4	0	6	1	2
HR	8	-3	1	-7	-3	-0
HU	2	-	-2	-24	-2	-
IE	2	-	4	1	-	-
IT	5	2	7	-2	-4	5
LT	-1	2	0	-0	1	-0
LU	-2	1	-1	7	-1	2
LV	-32	15	4	-1	7	-0
RO						
SK						
EU	-4	3	-15	-2	9	-0

Πηγή: Ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης για το 2021, επικαιροποιημένες έως τις 15 Δεκεμβρίου 2022[13].

Από τις ετήσιες εκθέσεις των κρατών μελών προκύπτει **αυξητική τάση της χρηματικής αξίας της βασικής υλικής συνδρομής που παρασχέθηκε στο πλαίσιο του ΤΕΒΑ έως το 2020**. Ενώ η τάση αυτή είχε ήδη ξεκινήσει πριν από το 2020, παρατηρείται σημαντική αύξηση της αξίας της υλικής συνδρομής από την έναρξη της πανδημίας το 2020. Η Ρουμανία ξεχωρίζει κυρίως επειδή ξεκίνησε εκ νέου τις πράξεις του ΤΕΒΑ κατά το ίδιο έτος. Ακόμη και αν εξαιρεθεί η Ρουμανία, το διάγραμμα 6 εξακολουθεί να παρουσιάζει μια σταθερή θετική τάση έως το 2020, αγγίζοντας τα 34,9 εκατ. EUR σε αξία της βασικής υλικής συνδρομής που παρασχέθηκε. Μικρή μείωση της συνολικής αξίας αναφέρεται για το 2021, η οποία οφείλεται κυρίως στη Ρουμανία και την Ιταλία, αλλά στις περισσότερες χώρες η αξία παρέμεινε σταθερή ή αυξήθηκε. Το 2021 σημαντική αξία υλικής συνδρομής παρασχέθηκε στην Αυστρία (4,2 εκατ. EUR), την Ελλάδα (7,9 εκατ. EUR), την Ουγγαρία (5,7 εκατ. EUR) και τη Ρουμανία (8,4 εκατ. EUR). Η Ιταλία δεν παρέχει σαφή εξήγηση για τη μείωση της αξίας των αγαθών που παρασχέθηκαν το 2021 σε σύγκριση με το 2020. Ωστόσο, η χώρα αναφέρει ότι η κατάσταση είχε αλλάξει μετά την πανδημία COVID-19 και το γεγονός αυτό κατέστησε αναγκαίο για τους φορείς υλοποίησης να αναδιοργανώσουν εν μέρει τις εργασίες τους όσον αφορά τη διανομή της υλικής συνδρομής.

[13] Δεν αναφέρονται στοιχεία για τη Ρουμανία και τη Σλοβακία, διότι δεν είχαν αποδέκτες που να μπορούν να συγκριθούν. Η Ρουμανία δεν ανέφερε αποδέκτες πριν από το 2020 και η Σλοβακία δεν έχει αναφέρει αποδέκτες βασικής υλικής συνδρομής από το 2020.

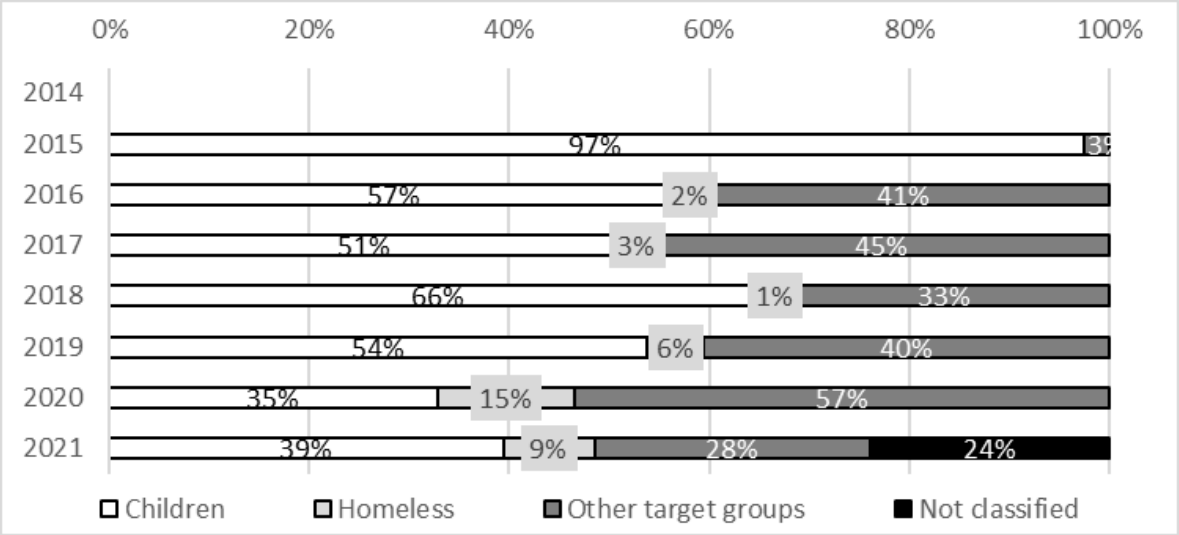
Figure 6. Συνολική χρηματική αξία της βασικής υλικής συνδρομής που παρασχέθηκε (αξία σε εκατ. EUR)

Πηγή: Ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης για το 2021, επικαιροποιημένες έως τις 15 Δεκεμβρίου 2022.

Από την έναρξη της περιόδου προγραμματισμού 2014-2020, η κατανομή της αξίας της βασικής υλικής συνδρομής που παρασχέθηκε σε συγκεκριμένες ομάδες-στόχους ποικίλλει. Εάν δεν ληφθεί υπόψη το 2015, το ένα τρίτο έως τα δύο τρίτα της αξίας της βασικής υλικής συνδρομής έχει κατανεμηθεί σε παιδιά, ενώ τα τελευταία έτη αυξήθηκε το ποσοστό της συνολικής αξίας που διατέθηκε στους αστέγους. Κατά τον χρόνο σύνταξης του παρόντος εγγράφου, η Ρουμανία δεν έχει ακόμη κατηγοριοποιήσει την αξία της υλικής συνδρομής που παρασχέθηκε το 2021 ανά ομάδα-στόχο· αυτό είναι το 24 % που δεν έχει κατηγοριοποιηθεί στο διάγραμμα 7.

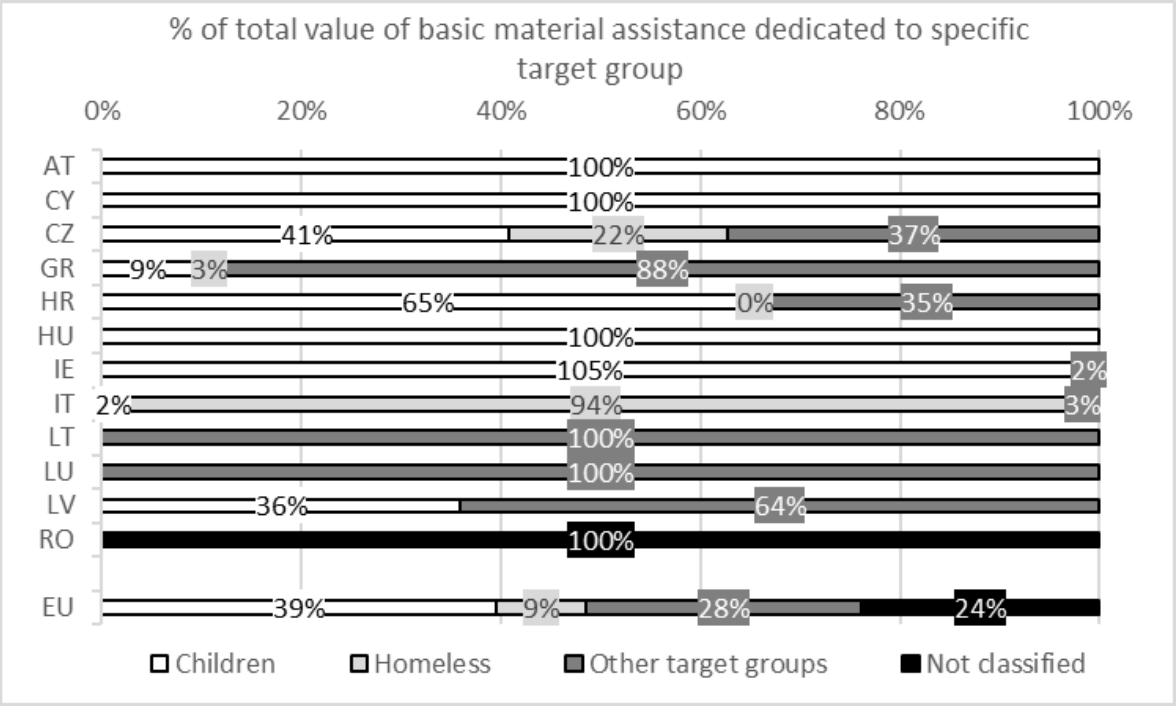
Figure 7. Μερίδιο της συνολικής αξίας της βασικής υλικής συνδρομής ανά ομάδα-στόχο

Πηγή: Ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης για το 2021, επικαιροποιημένες έως τις 15 Δεκεμβρίου 2022.

Η σχετική αξία της βασικής υλικής συνδρομής που παρασχέθηκε στις ομάδες-στόχους το 2021 αναλύεται περαιτέρω ανά κράτος μέλος. Αυτό δίνει μια εικόνα των διαφόρων τρόπων με τους οποίους οι χώρες επέλεξαν το είδος της βασικής υλικής συνδρομής. Η αξία της βασικής υλικής συνδρομής διατέθηκε σχεδόν εξ ολοκλήρου σε παιδιά στην Αυστρία[14], την Κύπρο, την Ουγγαρία και την Ιρλανδία[15] και σε σημαντικό βαθμό στην Κροατία (35 %) και τη Τσεχία (41 %). Στη Τσεχία, το 22 % της αξίας της βασικής υλικής συνδρομής διατέθηκε σε αστέγους και σχεδόν ολόκληρη η αξία της υλικής συνδρομής διατέθηκε στην εν λόγω ομάδα στην Ιταλία (94 %).

Κατανομή της αξίας της βασικής υλικής συνδρομής σε συγκεκριμένες ομάδες-στόχους (2021)

Πηγή: Ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης για το 2021, επικαιροποιημένες έως τις 15 Δεκεμβρίου 2022.

Η αξία της βασικής υλικής συνδρομής ανά αποδέκτη παρουσίασε ελαφρά αυξητική τάση έως το 2020, φθάνοντας τα 35,42 EUR. Το 2021 η μέση αξία ανά αποδέκτη μειώθηκε σημαντικά σε 16,73 EUR (ή 29,55 EUR εάν εξαιρεθεί η Ρουμανία). Η χαμηλότερη αξία για τη Ρουμανία εξηγείται από το γεγονός ότι το μεγαλύτερο μέρος των δαπανών της αποτελούσε μέρος ενός διετούς προγράμματος στήριξης που καταγράφηκε το 2020.

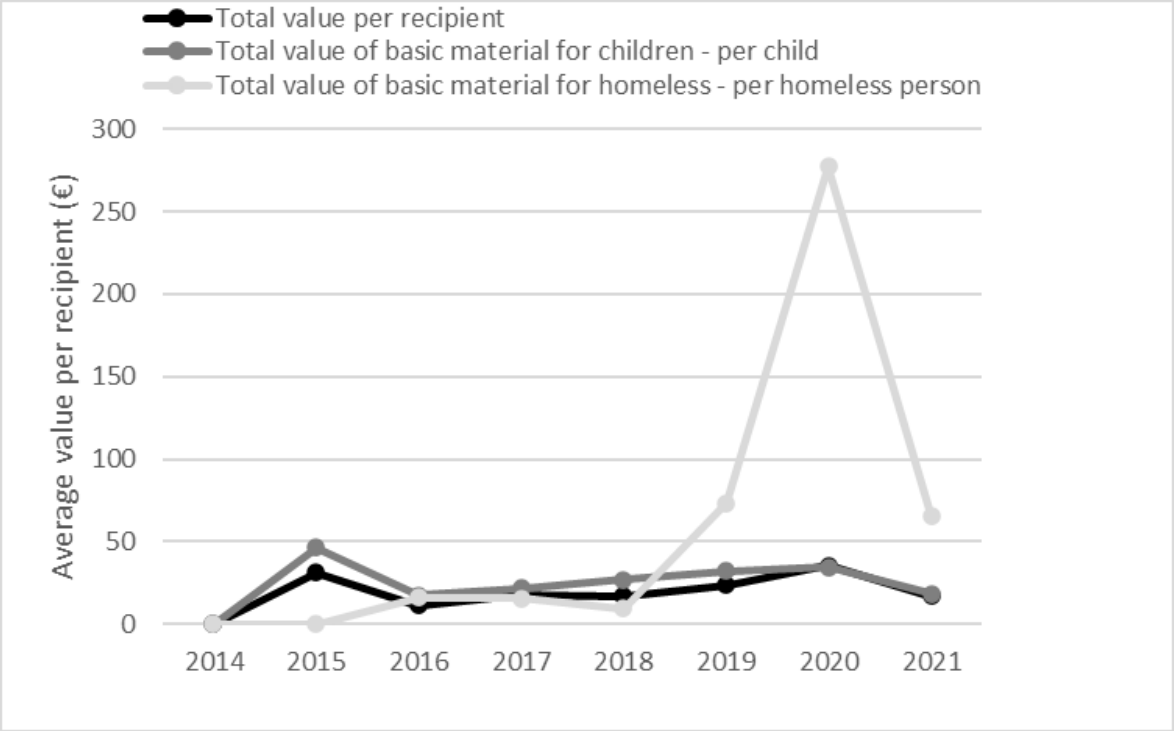
Η αξία της βασικής υλικής συνδρομής ανά άστεγο παρουσίασε έντονες διακυμάνσεις με την πάροδο των ετών, κυρίως λόγω του χαμηλότερου αριθμού αστέγων που προσεγγίστηκαν, ιδίως το 2020. Το 2020 αναφέρθηκε μέση αξία άνω των 277 EUR ανά άστεγο λόγω της

[14] Η συνδρομή του αυστριακού ΤΕΒΑ απευθύνθηκε αποκλειστικά σε μαθητές σχολείων. Ορισμένοι από αυτούς είχαν ήδη υπερβεί το όριο ηλικίας για παιδιά.

[15] Η Ιρλανδία ανέφερε ότι η αξία της βασικής υλικής συνδρομής που παρασχέθηκε στα παιδιά ήταν υψηλότερη από τη συνολική αξία της βασικής υλικής συνδρομής που παρασχέθηκε και αντιπροσωπεύει το 105 % του ποσού. Στην ετήσια έκθεση υλοποίησης δεν δίδεται καμία εξήγηση για το γεγονός αυτό.

συγκριτικά υψηλής αξίας και του περιορισμένου αριθμού ατόμων που αναφέρθηκαν από την Ιταλία (323 EUR ανά άστεγο το 2020 έναντι 98 EUR το 2021). Η ετήσια έκθεση υλοποίησης της Ιταλίας δεν εξηγεί αυτήν τη διαφορά.

Figure 8. Διαχρονική εξέλιξη της αξίας της βασικής υλικής συνδρομής ανά αποδέκτη

Πηγή: Ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης για το 2021, επικαιροποιημένες έως τις 15 Δεκεμβρίου 2022.

ΕΠ Ι — Συνοδευτικά μέτρα

Σύμφωνα με τον κανονισμό για το ΤΕΒΑ, τα κράτη μέλη που υλοποίησαν προγράμματα του ΕΠ Ι το 2021 υλοποίησαν επίσης συνοδευτικά μέτρα. Ωστόσο, η κρίση λόγω της νόσου COVID-19 δημιούργησε σημαντικές προκλήσεις για την υλοποίηση αυτών των συνοδευτικών μέτρων και η εφαρμογή τους υπήρξε γενικά άνιση μεταξύ των κρατών μελών.

Τα περισσότερα κράτη μέλη συνέχισαν να εφαρμόζουν συνδυασμό συνοδευτικών μέτρων, ενώ ελάχιστα κράτη μέλη επέλεξαν να επικεντρωθούν σε μία ή δύο μόνον δραστηριότητες.

Τα συνοδευτικά μέτρα που εφαρμόστηκαν το 2021 περιλάμβαναν:

- παροχή συμβουλών για την προετοιμασία και την αποθήκευση τροφίμων (BE, BG, CZ, ES, FI, FR, HR, LT, LV, MT, PL, PT και SK)·
- εκπαιδευτικές δραστηριότητες ή πληροφορίες για την προώθηση της υγιεινής διατροφής και του υγιεινού τρόπου ζωής, π.χ. εργαστήρια μαγειρικής (BE, BG, CZ, EL, ES, FI, FR, HR, IT, LT, LU, LV, PT, PL, RO, SI και SK)·
- παροχή συμβουλών σχετικά με τρόπους μείωσης της σπατάλης τροφίμων (BG, CZ, ES, FI, LU, LV, PL και PT)·
- παροχή συμβουλών προσωπικής υγιεινής (BE, BG, EL, HR, HU, LV, RO και SK)·

- παραπομπή σε αρμόδιες υπηρεσίες (π.χ. κοινωνικές/διοικητικές) BE, BG, CZ, EST, FI, FR, IE, IT, LU, LV, PT και SK)·
- καθοδήγηση και εργαστήρια, ιδίως για την ενίσχυση της ένταξης στην εκπαίδευση ή στην αγορά εργασίας (BG, CY, CZ, EL, FI, FR, IE, IT, LT, LV, MT, RO και SI)·
- εκπαιδευτικές δραστηριότητες και κατάρτιση/προγράμματα για την απόκτηση δεξιοτήτων (EL, FR, LV, MT, PL, RO και SI)·
- μέτρα για τη διευκόλυνση της πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη (BG, ES, FI, FR, HU, IE, IT, LV και RO)·
- ψυχολογική και θεραπευτική στήριξη (CZ, EL, FI, FR, HU, IT, LT, LV, PL, RO και SI)·
- παροχή συμβουλών για τη διαχείριση του οικιακού προϋπολογισμού (BG, CZ, EL, FR, HR, IE, IT, LT, LV, MT, PL, PT και SK)·
- ειδικές συμβουλές για τη διατήρηση ή την αποκατάσταση οικογενειακών/κοινοτικών δεσμών, συμπεριλαμβανομένης της επίλυσης συγκρούσεων, της γονικής βοήθειας, της βοήθειας για κατ' οίκον φροντίδα (BG, CY, FR, IE, LT, LV και PL)·
- κοινωνικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες (CZ, FI, FR, LV, LU, MT, PL και SI)·
- παροχή νομικών υπηρεσιών (CZ, FR, IT, LT, PL και RO)· και
- άλλες συνοδευτικές δραστηριότητες (AT, BE, BG, CY, CZ, EST, ES, FI, FR, IE, EL, IT, LU, MT, PL, PT, RO και SI), κυρίως υπηρεσίες προσωπικής υποστήριξης, φροντίδα ενηλίκων, κοινωνικές μεταφορές, διευκόλυνση της πρόσβασης σε στέγαση ή καταφύγια, στήριξη για την πρόσβαση στα δικαιώματα και σχολική υποστήριξη.

ΕΠ ΙΙ — Κοινωνική ενσωμάτωση

Τέσσερα κράτη μέλη (DE, DK, NL και SE) χρησιμοποίησαν το ΤΕΒΑ για την επίτευξη των στόχων κοινωνικής ενσωμάτωσης. Καθένα από αυτά τα κράτη μέλη έχει συγκεκριμένα είδη δράσης που είναι προσαρμοσμένα σε συγκεκριμένες ομάδες-στόχους. Αυτό αντιδιαστέλλεται με την πιο τυποποιημένη προσέγγιση που ακολουθείται για τη δράση στον τομέα της επισιτιστικής συνδρομής ή της βασικής υλικής συνδρομής και είναι περισσότερο εμφανές στους δείκτες που καθορίζονται και στις δραστηριότητες που διεξάγονται. **Η παρούσα ενότητα δείχνει ότι και τα τέσσερα προγράμματα κοινωνικής ενσωμάτωσης αντιμετώπισαν προκλήσεις όσον αφορά την προσέγγιση των ειδικών ομάδων-στόχων το 2021**, λόγω των συνεχιζόμενων περιορισμών λόγω της νόσου COVID-19. Λόγω του πιο ειδικού και προσαρμοσμένου χαρακτήρα τους, τα προγράμματα αυτά δεν μετέβαλαν ουσιαστικά την προσέγγισή τους και τις ομάδες-στόχους τους. Ως εκ τούτου, το 2021 οι αποδέκτες ήταν λιγότεροι απ' ό,τι τα προηγούμενα έτη.

Ο αριθμός των αποδεκτών είναι αισθητά χαμηλότερος απ' ό,τι στα άλλα προγράμματα τύπου ΤΕΒΑ, κάτι που αποτελεί σκόπιμο χαρακτηριστικό σχεδιασμού. Από τον πίνακα 7 προκύπτει σημαντική μείωση του αριθμού των αποδεκτών το 2021 σε σύγκριση με το 2020, ιδίως στη Γερμανία. Αυτό οφείλεται στον πολύ μικρότερο αριθμό έργων που επρόκειτο να συνεχιστούν το 2021 και το 2022. Λόγω δημοσιονομικών περιορισμών, μόνο ορισμένα από τα έργα μπόρεσαν να παραταθούν πέραν του 2020. Στην ετήσια έκθεση υλοποίησής της, η Γερμανία επισημαίνει επίσης τους συνεχιζόμενους περιορισμούς λόγω της νόσου COVID-19 ως παράγοντα μείωσης. Κατά την ερμηνεία των αριθμητικών στοιχείων, μόνο τα άτομα που χρησιμοποίησαν για πρώτη φορά τη συμβουλευτική υπηρεσία ενός έργου συνυπολογίζονται το 2021, ενώ πολλά άλλα άτομα συνέχισαν να λαμβάνουν στήριξη.

Στη Γερμανία, τη Σουηδία και τις Κάτω Χώρες, ο μικρότερος αριθμός αποδεκτών συνδεόταν επίσης με τους περιορισμούς λόγω της νόσου COVID-19, καθώς συχνά δεν ήταν δυνατές οι

συναντήσεις με φυσική παρουσία· στις Κάτω Χώρες, η στήριξη πραγματοποιούταν συχνά σε βιβλιοθήκες, οι οποίες ήταν κλειστές για τους πρώτους 5 μήνες του 2021.

Table 7. Αριθμός ατόμων που έλαβαν στήριξη για κοινωνική ενσωμάτωση

Κράτος μέλος	2018	2019	2020	2021	% της ΕΕ
DE	37 062	27 742	28 168	16 787	94 %
DK	454	757	277	570	3 %
NL	769	579	366	93	1 %
SE	414	658	1 175	441	2 %
EE	38 699	29 736	29 986	17 891	100 %

Πηγή: Ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης για το 2021, επικαιροποιημένες έως τις 15 Δεκεμβρίου 2022.

Στον πίνακα 8 παρουσιάζονται οι διάφορες ομάδες-στόχοι που έλαβαν συνδρομή κοινωνικής ενσωμάτωσης στα τέσσερα κράτη μέλη. Το άθροισμα των στηλών μπορεί να υπερβαίνει το 100 %, επειδή ένα άτομο μπορεί να έχει κατανεμηθεί σε πολλές κατηγορίες. Οι Κάτω Χώρες συνέχισαν να επικεντρώνονται μόνο σε άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών και προσέγγισαν κυρίως γυναίκες (85 %). Οι μετανάστες, τα άτομα αλλοδαπής προέλευσης και οι μειονότητες συγκαταλέγονται στις κύριες ομάδες ατόμων που έλαβαν συνδρομή κοινωνικής ενσωμάτωσης στις άλλες τρεις χώρες. Η Δανία και η Σουηδία επικεντρώθηκαν σχεδόν μόνο στους αστέγους.

Table 8. Προσωπικά χαρακτηριστικά των ατόμων που έλαβαν συνδρομή κοινωνικής ενσωμάτωσης το 2021

	Παιδιά	Ηλικιωμένοι	Γυναίκες	Μετανάστες	Με αναπηρία	Άστεγοι
DE	16%	1%	50%	82%	2%	38%
DK	0%	1%	18%	92%	25%	100%
NL	0%	100%	85%	31%	18%	0%
SE	0%	3%	52%	83%	0%	97%
EU	15%	2%	50%	82%	3%	41%

Πηγή: Ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης για το 2021, επικαιροποιημένες έως τις 15 Δεκεμβρίου 2022.

Τα ποσοστά των αποδεκτών συνδρομής κοινωνικής ενσωμάτωσης συγκρίθηκαν με εκείνα πριν από το 2020 (βλέπε πίνακα 9). Όπως η επισιτιστική συνδρομή, **οι αλλαγές μεταξύ των ομάδων-στόχων είναι σχετικά περιορισμένες σε συγκεντρωτικό επίπεδο**. Υψηλότερο ποσοστό αστέγων παρατηρείται κατά την περίοδο της πανδημίας (αύξηση κατά 14 εκατοστιαίες μονάδες), κυρίως λόγω των υψηλότερων απόλυτων αριθμών αυτής της ομάδας-στόχου στη Σουηδία και τη Δανία. Τα προγράμματα στις δύο αυτές χώρες επικεντρώθηκαν μόνο σ' αυτήν την ομάδα-στόχο. Ως εκ τούτου, το ποσοστό των αποδεκτών σε εθνικό επίπεδο δεν επηρεάζεται (100 % και 97 % αντίστοιχα), αλλά επηρεάζεται σε επίπεδο ΕΕ, όπου η αύξηση των απόλυτων αριθμών αντικατοπτρίζεται επίσης στο σχετικό ποσοστό του συνολικού πληθυσμού. Επιπλέον, αυξήθηκε επίσης το ποσοστό των μεταναστών επί του συνόλου των αποδεκτών στη Σουηδία· η χώρα ανέφερε ότι, ιδίως το 2021, άτομα που

προέρχονταν από οικογένειες μεταναστών επέστρεψαν στη Σουηδία, αλλά συχνά αντιμετώπιζαν πιο επισφαλή κατάσταση απ' ό,τι στο παρελθόν λόγω της πανδημίας.

Table 9. Μεταβολή στις ομάδες-στόχους που προσεγγίστηκαν με το ΕΠ ΙΙ μεταξύ 2014-2019 (πριν από την πανδημία) και 2020-2021 (σε εκατοστιαίες μονάδες)

Αλλαγή σε Ποσοστιαίες μονάδες	Παιδιά	Ηλικιωμένοι	Γυναίκες	Μετανάστες	Με αναπηρία	Άστεγοι
DE	-0	0	0	-3	0	-6
DK	-	-0	-1	1	4	-
NL	-	-	-6	2	-3	-
SE	0	-1	2	12	-	-1
EU	3	-1	1	-3	-0	14

Πηγή: Ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης για το 2021, επικαιροποιημένες έως τις 15 Δεκεμβρίου 2022.

Η εξέταση της προσέγγισης της κοινωνικής ενσωμάτωσης που υιοθέτησαν η Γερμανία, η Δανία, οι Κάτω Χώρες και η Σουηδία συμβάλλει στην αποσαφήνιση των αντίστοιχων επιλογών προγραμματισμού τους. Σε αντίθεση με την επισιτιστική συνδρομή και τη βασική υλική συνδρομή, τα προγράμματα κοινωνικής ενσωμάτωσης του ΤΕΒΑ δεν παρακολουθούν την υλοποίηση βάσει κοινών δεικτών. Αντ' αυτού, οι χώρες μπορούν να καθορίζουν οι ίδιες τους δείκτες, ώστε αυτοί να μπορούν να στοχεύουν στα συγκεκριμένα είδη δράσεων που σχεδιάζονται. Οι επιλογές για τα διάφορα προγράμματα εξετάζονται λεπτομερέστερα κατωτέρω.

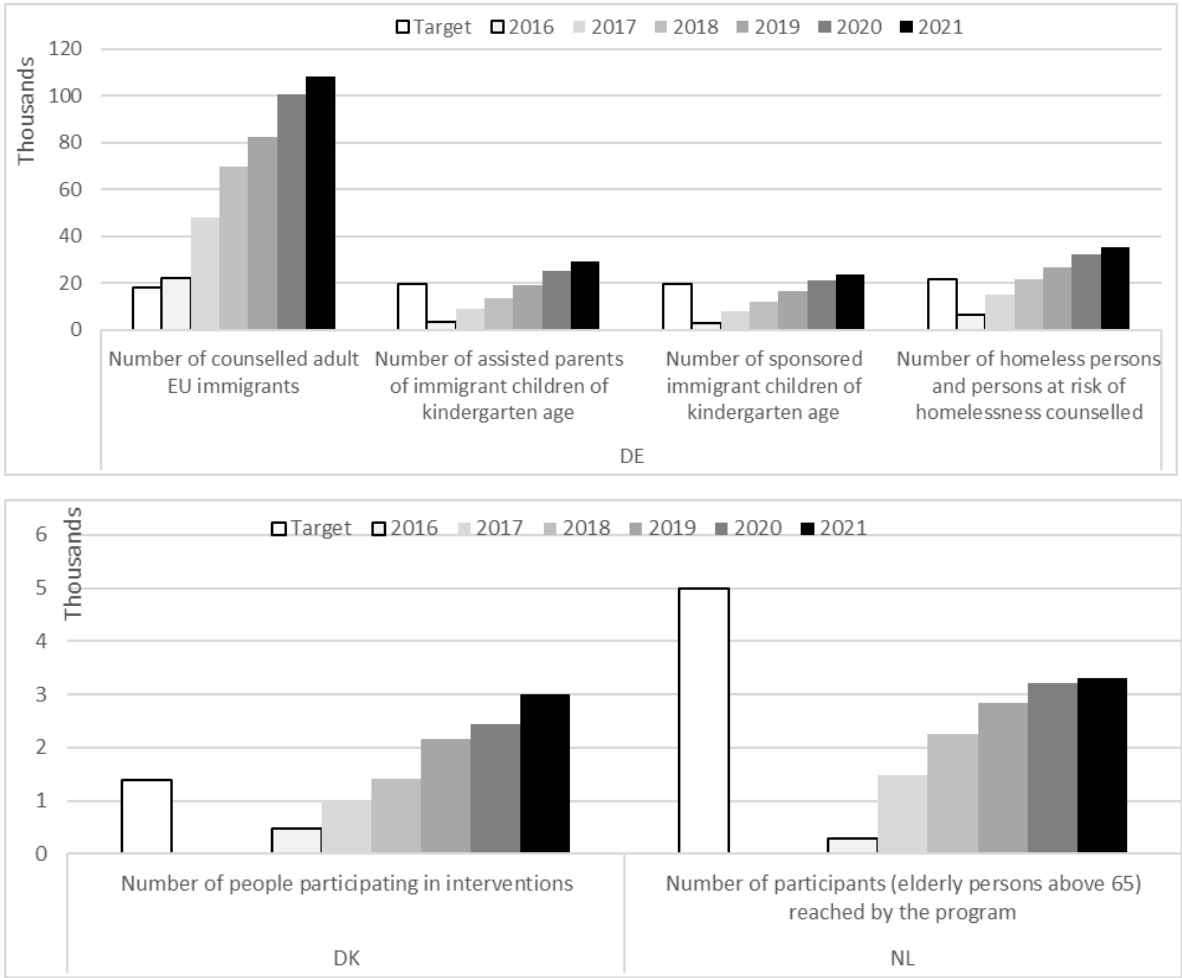
- **Η Γερμανία εστιάζει το πρόγραμμά της στην προσέγγιση των νεοαφιχθέντων υπηκόων της ΕΕ και των παιδιών τους**, βοηθώντας τους να έχουν πρόσβαση στην προσχολική εκπαίδευση, καθώς και στους αστέγους, διευκολύνοντας την πρόσβασή τους σε συμβουλευτική και μέτρα στήριξης. Η Γερμανία είχε ήδη υπερβεί τον στόχο της συμβουλευτικής σε 18 044 μετανάστες κατά το πρώτο έτος του προγράμματος. Ο αριθμός αυτός αυξήθηκε περαιτέρω τα επόμενα έτη και ανήλθε σωρευτικά σε πάνω από 108 000 μετανάστες. Πρόκειται για σημαντική υπέρβαση του στόχου για τον αριθμό των ενήλικων μεταναστών που έλαβαν συμβουλευτική. Οι υπόλοιποι στόχοι εκροών επιτεύχθηκαν πιο πρόσφατα. Για παράδειγμα, ο στόχος για τους μετανάστες με παιδιά σε ηλικία νηπιαγωγείου επιτεύχθηκε το 2020, ενώ ο στόχος για τους αστέγους που λαμβάνουν υπηρεσίες συμβουλευτικής επιτεύχθηκε το 2018 και ο αριθμός έχει αυξηθεί περαιτέρω έκτοτε σε σωρευτικό σύνολο άνω των 35 000.
- Στη Δανία, η **συνδρομή του ΤΕΒΑ επικεντρώνεται στους αστέγους**. Σ' αυτούς απευθύνεται η στήριξη προσέγγισης που παρέχει προσωρινή στέγαση, εγκαταστάσεις αποθήκευσης, καθώς και κοινωνικές δραστηριότητες και προγράμματα για την προώθηση της απασχολησιμότητας. Η Δανία πέτυχε τον στόχο των 1 400 ατόμων το 2018 και, μέχρι το 2021, συνολικά 3 016 άτομα είχαν λάβει στήριξη.
- Οι Κάτω Χώρες χρησιμοποιούν τη συνδρομή κοινωνικής ενσωμάτωσης από το ΤΕΒΑ για τη **στήριξη των ηλικιωμένων με χαμηλό διαθέσιμο εισόδημα με σκοπό την πρόληψη και τη θεραπεία του κοινωνικού αποκλεισμού**. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω προγραμμάτων προσέγγισης που πραγματοποιούνται κυρίως σε τοπικές βιβλιοθήκες στις τέσσερις μεγαλύτερες πόλεις, όπου διοργανώνονται κοινωνικές δραστηριότητες και προγράμματα. Το πρόγραμμα εξακολουθεί να σημειώνει πρόοδο προς την επίτευξη του στόχου του για στήριξη 5 000 ατόμων· είχε επιτύχει την παροχή στήριξης σε 3 299 άτομα έως το τέλος του 2021. Η ετήσια έκθεση υλοποίησης διευκρινίζει ότι το πρόγραμμα έχει επιλέξει να δώσει προτεραιότητα στην ποιότητα

έναντι της ποσότητας· το 2020 και το 2021 έλαβαν στήριξη λιγότεροι αποδέκτες απ' ό,τι αναμενόταν λόγω των περιορισμών λόγω της νόσου COVID-19. Οι περιορισμοί αυτοί είχαν σημαντικό αντίκτυπο στη στήριξη των Κάτω Χωρών, δεδομένου ότι επικεντρώθηκε αποκλειστικά στους ηλικιωμένους. Η ομάδα αυτή ήταν ιδιαίτερα ευάλωτη στη νόσο COVID-19 και, ως εκ τούτου, ήταν πολύ δυσκολότερο να προσεγγιστεί κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

- **Στη Σουηδία, το TEBA στηρίζει κοινωνικά ευάλωτα άτομα (αστέγους ή άτομα που διατρέχουν κίνδυνο αστεγίας, μετανάστες, άτομα αλλοδαπής προέλευσης, μειονότητες και γυναίκες) που δεν είναι οικονομικά ενεργά και διαμένουν στη Σουηδία για λιγότερο από 3 μήνες**. Το κριτήριο της διαμονής διασφαλίζει ότι το TEBA απευθύνεται σε μια ομάδα-στόχο που δεν καλύπτεται από τον νόμο για τις κοινωνικές υπηρεσίες. Στόχος του προγράμματος είναι η παροχή βασικών πληροφοριών για τη σουηδική κοινωνία που εστιάζουν στις ανάγκες πληροφόρησης της ομάδας-στόχου, καθώς και στοχοθετημένων πληροφοριών για θέματα υγείας. Εκτός από τους κοινούς δείκτες, δεν τέθηκαν στόχοι εκροών για την εξέταση της προόδου.

Στο διάγραμμα 9 συνοψίζεται η πρόοδος προς την επίτευξη των στόχων των δεικτών εκροών. Όλοι οι στόχοι στη Γερμανία, τη Δανία και τις Κάτω Χώρες είχαν επιτευχθεί έως το τέλος του 2021.

Figure 9. Πρόοδος όσον αφορά τους στόχους εκροών — ΕΠ ΙΙ Κοινωνική ενσωμάτωση

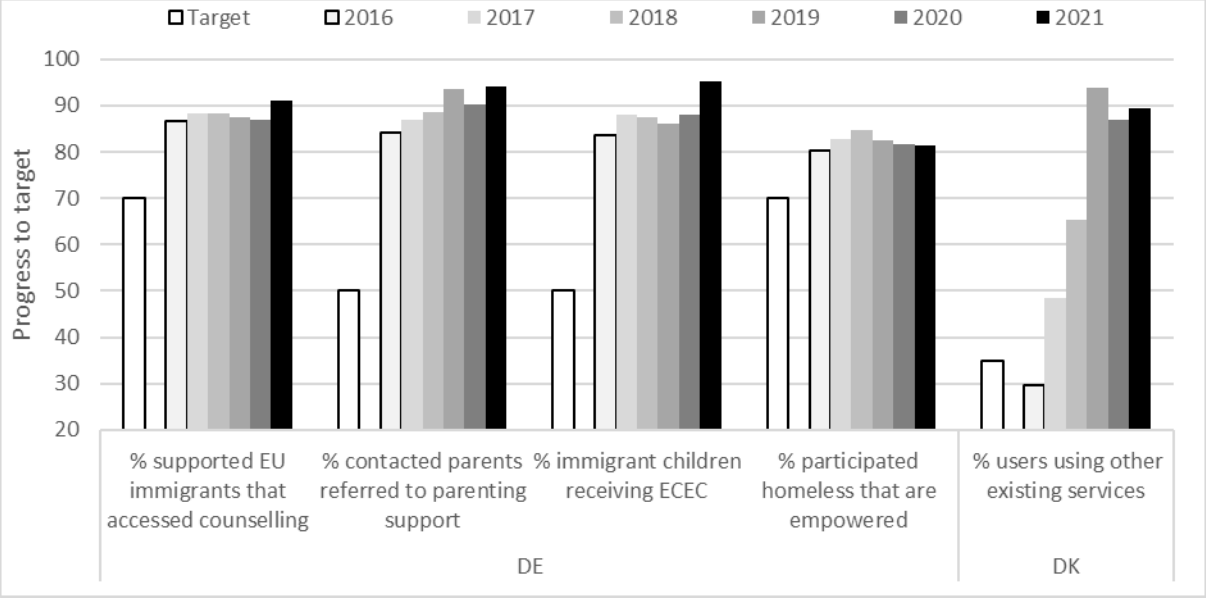

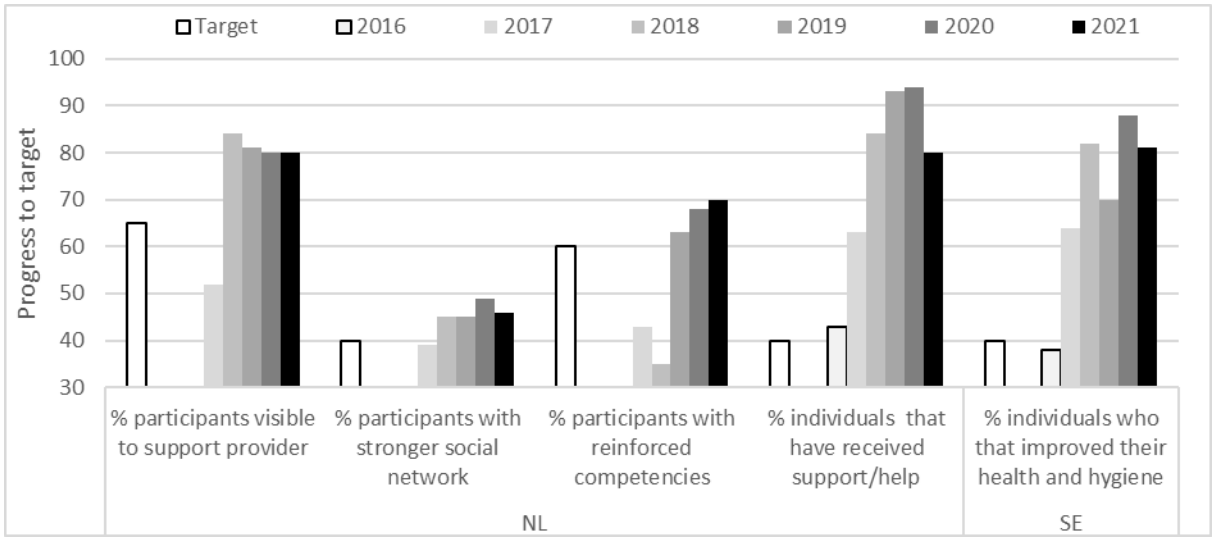
Πηγή: Ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης για το 2021, επικαιροποιημένες έως τις 15 Δεκεμβρίου 2022.

Και τα τέσσερα προγράμματα έθεσαν στόχους αποτελεσμάτων βάσει συγκεκριμένων στόχων, οι οποίοι παρουσιάζονται στο διάγραμμα 9. **Όλοι οι στόχοι αποτελεσμάτων επιτεύχθηκαν με ευκολία, συχνά ήδη από το πρώτο έτος υλοποίησης**. Αυτό εγείρει ορισμένα ερωτήματα σχετικά με το επίπεδο φιλοδοξίας των διαφόρων στόχων.

- Στη Γερμανία, **και οι τέσσερις δείκτες αποτελεσμάτων επιτυγχάνουν σταθερά τους στόχους τους**. Το ποσοστό των μεταναστών που λαμβάνουν στήριξη και έχουν πρόσβαση σε συμβουλευτική ήταν περίπου 90 % και μάλιστα βελτιώθηκε το 2021. Για τους άλλους τρεις δείκτες, η υλοποίηση είχε ως αποτέλεσμα τη σταθερότητα ή τη βελτίωση των αποτελεσμάτων, πολύ πάνω απ' ό,τι είχε οριστεί.
- Στη Δανία, το **ποσοστό των χρηστών που χρησιμοποιούν επίσης άλλες υπηρεσίες αυξήθηκε σημαντικά** από τα πρώτα έτη υλοποίησης στο σημερινό επίπεδο του 89 % των στοχευόμενων χρηστών. Η ετήσια έκθεση υλοποίησης παρουσιάζει αυτό το παράδειγμα επιτυχημένων δραστηριοτήτων προσέγγισης των υπό εξέλιξη έργων, χωρίς να περιγράφει συγκεκριμένους παράγοντες επιτυχίας.
- Στις Κάτω Χώρες, **όλοι οι στόχοι αποτελεσμάτων επιτεύχθηκαν με ευκολία**, παρότι ο αριθμός των συμμετεχόντων (εκροές) έχει καθυστερήσει. Τα ποσοστά των συμμετεχόντων, που παραμένουν σε επαφή με τον πάροχο στήριξης, έχουν ισχυρότερα κοινωνικά δίκτυα, έχουν βελτιωμένες δεξιότητες και έχουν λάβει άλλα είδη στήριξης, είναι πολύ υψηλότερα από τον στόχο σχεδόν σε κάθε έτος υλοποίησης.
- Τέλος, στη Σουηδία, ο **στόχος που είχε τεθεί για τον αριθμό των συμμετεχόντων που βελτίωσαν την υγεία και την υγιεινή τους είχε ήδη επιτευχθεί το 2017**, το δεύτερο έτος υποβολής εκθέσεων προόδου όσον αφορά την υλοποίηση.

Figure 10. Πρόοδος όσον αφορά τους στόχους αποτελεσμάτων — ΕΠ ΙΙ Κοινωνική ενσωμάτωση

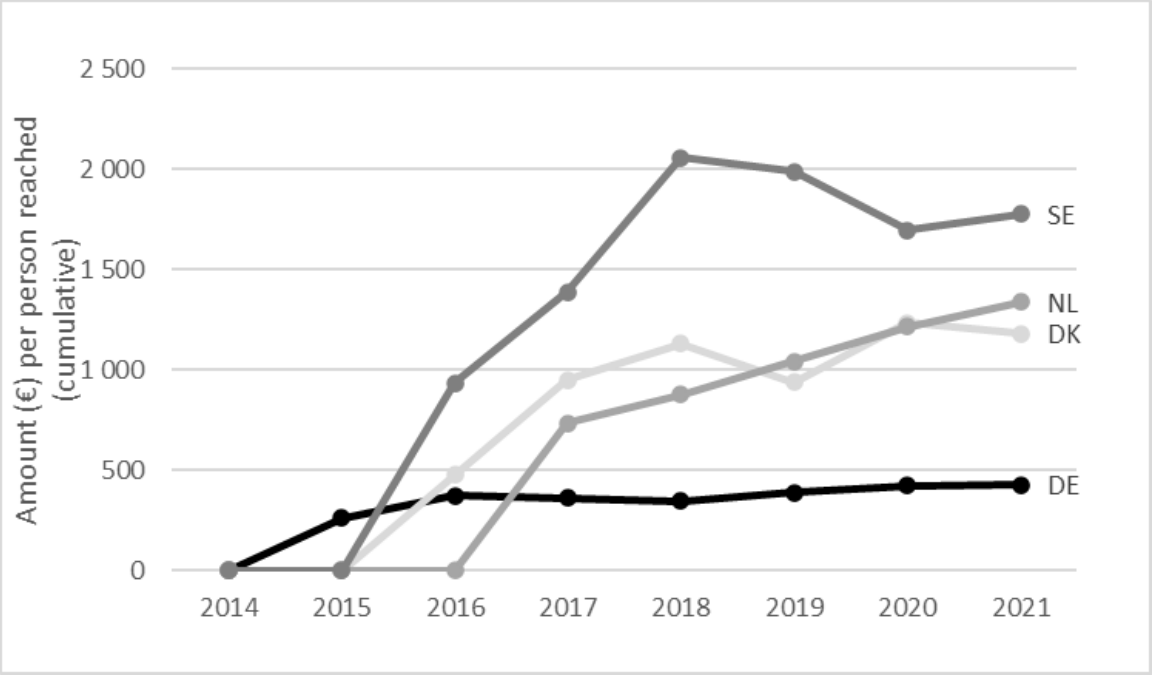

Πηγή: Ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης για το 2021, επικαιροποιημένες έως τις 15 Δεκεμβρίου 2022.

Αξιολογήθηκε επίσης η εξέλιξη του συνολικού κόστους ανά άτομο που επιτεύχθηκε στο πλαίσιο της συνδρομής για την κοινωνική ενσωμάτωση (βλέπε διάγραμμα 10). Δεδομένου ότι οι τιμές που αναφέρονται σε μεμονωμένα έτη μπορεί να διαφέρουν σημαντικά και ορισμένες φορές ορισμένες δαπάνες σχετίζονται με τη συμμετοχή σε διαφορετικά έτη, η ανάλυση περιορίζεται στο σωρευτικό μοναδιαίο κόστος. Καθώς τα προγράμματα σημειώνουν πρόοδο, οι ανώτατες (ή κατώτατες) τιμές που οφείλονται στις διαφορές στον αριθμό των ατόμων ή στο αναφερθέν κόστος καθίστανται λιγότερο πιθανές επειδή απορροφώνται από τα γενικά σύνολα. **Η παρούσα επισκόπηση δείχνει συγκρίσιμο μοναδιαίο κόστος σε τρία από τα τέσσερα προγράμματα κοινωνικής ενσωμάτωσης. Η Γερμανία ανέφερε σημαντικά χαμηλότερο μοναδιαίο κόστος (360 EUR) σε σύγκριση με τη Σουηδία (1 776 EUR), τις Κάτω Χώρες (1 336 EUR) και τη Δανία (1 182 EUR).** Οι διαφορές αυτές μπορούν να εξηγηθούν καλύτερα με τα διαφορετικά επίπεδα έντασης της στήριξης. Τα στοιχεία δείχνουν επίσης μια συνολική αυξητική τάση του κόστους ανά άτομο στις τρεις τελευταίες χώρες. Οι ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης δεν παρέχουν εύλογες εξηγήσεις για την τάση αυτή.

Figure 11. Ετήσιες δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν/καταβλήθηκαν ανά άτομο που προσεγγίστηκε — σύγκριση ανά κράτος μέλος — ΕΠ ΙΙ Κοινωνική ενσωμάτωση

Πηγή: Ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης για το 2021, επικαιροποιημένες έως τις 15 Δεκεμβρίου 2022.

2.3 Γενικές αρχές

Το άρθρο 5 του κανονισμού για το ΤΕΒΑ προσδιορίζει ορισμένες οριζόντιες αρχές τις οποίες πρέπει να τηρούν όλα τα προγράμματα του ΤΕΒΑ. Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να υποβάλουν εκθέσεις σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο λαμβάνονται υπόψη οι εν λόγω αρχές. Οι πιο συναφείς αναλύονται λεπτομερέστερα κατωτέρω.

Υπάρχουν δύο κύριοι τρόποι με τους οποίους τα κράτη μέλη υπέβαλαν έκθεση σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι δραστηριότητες συμπληρώνουν τα υφιστάμενα μέσα συνοχής της ΕΕ και τις εθνικές δράσεις για την αντιμετώπιση της υλικής στέρησης και την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, με παράλληλη αποφυγή διπλής χρηματοδότησης. Ορισμένα κράτη μέλη υπέβαλαν ορισμένα ελάχιστα στοιχεία σχετικά με την πρόληψη των αλληλεπικαλύψεων. Για παράδειγμα, η Λετονία αναφέρει ότι οι δικαιούχες οργανώσεις πρέπει να υπογράψουν δήλωση ότι δεν θα ζητήσουν στήριξη από διαφορετικά Ταμεία της ΕΕ για την ίδια δραστηριότητα. Άλλα, όπως η Πορτογαλία, βασίζονται σε ενοποιημένα συστήματα πληροφοριών και παρακολούθησης για την πρόληψη της διπλής χρηματοδότησης.

Μια δεύτερη ομάδα κρατών μελών υπέβαλε λεπτομερή στοιχεία σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο τα προγράμματά τους επωφελούνται από πιθανές συνέργειες μεταξύ των Ταμείων. Ο συντονισμός μεταξύ του ΕΚΤ και του ΤΕΒΑ οργανώνεται μέσω θεσμικών δεσμών μεταξύ των αρμόδιων διαχειριστικών αρχών, όπως η συμμετοχή στην επιτροπή παρακολούθησης οποιουδήποτε από τα δύο Ταμεία. Πέραν των επίσημων ρυθμίσεων, οι διαχειριστικές αρχές αναφέρουν επίσης ενεργές πρωτοβουλίες επικοινωνίας, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι

δικαιούχοι, οι αποδέκτες και οι κυβερνητικοί εταίροι γνωρίζουν τις δραστηριότητες που διεξάγονται.

Ορισμένα συγκεκριμένα έργα επιδίωξαν να αξιοποιήσουν πιθανές συνέργειες μεταξύ των Ταμείων. Τόσο η Φινλανδία όσο και η Λιθουανία αναφέρουν ορισμένα έργα του ΕΚΤ που σχεδιάστηκαν ως επικουρικά μέτρα για την ενίσχυση της κοινωνικής ενσωμάτωσης όσων λαμβάνουν επίσης συνδρομή από το ΤΕΒΑ, με την υποστήριξη παρόμοιων οργανώσεων-εταίρων στην οργάνωση δραστηριοτήτων παρακολούθησης. Στην Πολωνία, οι κατευθυντήριες γραμμές της διαχειριστικής αρχής απαιτούν από τις δικαιούχες οργανώσεις να παρέχουν στους αποδέκτες επισιτιστικής συνδρομής πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να επωφεληθούν από τη σχετική στήριξη του ΕΚΤ και να τους βοηθήσουν να συμμετέχουν στα εν λόγω μέτρα.

Όλα τα κράτη μέλη ανέφεραν ότι οι αρχές της ίσης μεταχείρισης γυναικών και ανδρών και της πρόληψης κάθε διάκρισης γενικότερα (άρθρο 5 παράγραφος 11) λαμβάνονται υπόψη στα οικεία προγράμματα του ΤΕΒΑ. Αυτό είναι, για παράδειγμα, ορατό στα κριτήρια επιλογής των οργανώσεων-εταίρων και των έργων. Οι στρατηγικές προσέγγισης που υιοθετούν οι οργανώσεις-εταίροι για την υλοποίηση έργων βασίζονται σ' αυτές τις αρχές. Τα δεδομένα που συλλέγονται στα συστήματα παρακολούθησης καθιστούν δυνατή την εξέταση των τρεχουσών πρακτικών· η Ιρλανδία υπέβαλε έκθεση σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο εξετάζονται τα δημογραφικά στοιχεία, συμπεριλαμβανομένης της κατανομής ανά φύλο, κατά την υποβολή τριμηνιαίων εκθέσεων από τις τοπικές οργανώσεις-εταίρους και κατά τις επιτόπιες επισκέψεις σε χώρους διανομής.

Όσον αφορά τα κριτήρια επιλογής για τα τρόφιμα, τα κράτη μέλη υπογραμμίζουν ότι τηρούν αντικειμενικά κριτήρια που λαμβάνουν υπόψη τον ρόλο των προϊόντων στη διασφάλιση ισορροπημένης διατροφής[16]. Το Βέλγιο αναφέρεται σε πληροφορίες από ειδικούς που παρασχέθηκαν κατά την επιλογή των τροφίμων, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές ανάγκες των αποδεκτών, καθώς και τη διατροφική ποιότητα, τη διάρκεια ζωής και τον γλυκαιμικό δείκτη. Η Βουλγαρία αναφέρεται στην τήρηση των συστάσεων του Υπουργείου Υγείας σχετικά με τον τρόπο διασφάλισης μιας ισορροπημένης διατροφής. Η Ισπανία δηλώνει ότι πρωταρχικός στόχος της κατά την επιλογή των βασικών τροφίμων είναι η όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ικανοποίηση των διατροφικών αναγκών των μειονεκτούντων ατόμων με την παροχή βασικών θρεπτικών ουσιών (πρωτεΐνες, υδατάνθρακες, λιπαρά, ίνες, βιταμίνες και ανόργανα στοιχεία) με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ποικιλία και η μείωση των διατροφικών ελλείψεων. Η Φινλανδία υιοθετεί παρόμοιες αρχές, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της κρατικής συμβουλευτικής επιτροπής για τη διατροφή. Στην Κροατία, τα τρόφιμα που διανέμονται πρέπει να τηρούν αυστηρά πρότυπα ποιότητας, όπως ορίζονται στην εθνική νομοθεσία για τη γεωργία και τα τρόφιμα, και να παράγονται και να μεταποιούνται με βιώσιμο τρόπο. Η Μάλτα χρησιμοποίησε μέρος του προγράμματος επισιτιστικής συνδρομής του ΤΕΒΑ ώστε να ξεκινήσει εκστρατεία για τη διανομή φρούτων, λαχανικών και γάλακτος σε μαθητές. Στόχος της εκστρατείας ήταν να συμβάλει στη δημιουργία μιας νοοτροπίας υγιεινών και βιώσιμων διατροφικών συνηθειών στα μικρά παιδιά. Στη Σλοβενία, τα τρόφιμα επιλέχθηκαν βάσει προτάσεων από επιλεγμένες οργανώσεις-εταίρους, συμπεριλαμβανομένων βασικών προϊόντων διατροφής (όπως το γάλα, τα ζυμαρικά και το ρύζι). Αυτά συμπληρώθηκαν περαιτέρω με τρόφιμα που δωρίστηκαν ή

[16] Άρθρο 5 παράγραφος 13 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 223/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2014, για το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (ΕΕ L 72 της 12.3.2014, σ. 1).

αγοράστηκαν από οργανώσεις-εταίρους, ώστε να δημιουργηθεί ένα ισορροπημένο και υγιεινό πακέτο τροφίμων. Όπως και οι προαναφερθείσες χώρες, η Σλοβακία ακολουθεί επίσης τα αιτήματα των οργανώσεων-εταίρων, λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις της Υπηρεσίας Δημόσιας Υγείας σχετικά με την ανάγκη συμμόρφωσης με τα συνιστώμενα διατροφικά επιδόματα που προβλέπονται στη σλοβακική νομοθεσία.

Ορισμένα κράτη μέλη θέτουν επίσης ως κατευθυντήρια αρχή τη μείωση της σπατάλης τροφίμων. Η δράση αυτή συνδέεται με τον στόχο βιώσιμης ανάπτυξης 12.3 των Ηνωμένων Εθνών, ο οποίος αποσκοπεί στη μείωση κατά το ήμισυ της σπατάλης τροφίμων ανά άτομο έως το 2030, και με τις πρωτοβουλίες της ΕΕ για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων, όπως η στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο»[17]. Όλα τα προαναφερόμενα κράτη μέλη λαμβάνουν ήδη υπόψη την πείρα των οργανώσεων-εταίρων, γεγονός που τους εξασφαλίζει τη δυνατότητα να παρέχουν προμήθειες τροφίμων που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των αποδεκτών. Τα τρόφιμα που επιλέγονται αλλάζουν τακτικά ώστε να αντικατοπτρίζουν τις εξελισσόμενες ανάγκες ή την πρακτική **πείρα**, κάτι που συμβάλλει στη μείωση της πιθανής σπατάλης τροφίμων. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν λάβει πρόσθετα μέτρα. Στη Φινλανδία, η ασφάλεια των τροφίμων αποτελεί μείζον μέλημα και η χώρα λαμβάνει υπόψη τη μεταφορά των επιλεγμένων τροφίμων, την περιορισμένη ικανότητα αποθήκευσης των οργανώσεων-εταίρων και τη διάρκεια ζωής των προϊόντων. Για τον λόγο αυτόν η Φινλανδία δεν προσφέρει νωπά προϊόντα ή προϊόντα που απαιτούν μεταφορά και αποθήκευση υπό ψύξη. Η Σλοβακία επιλέγει επίσης σκοπίμως προϊόντα που αποθηκεύονται εύκολα, δεν απαιτούν ειδικές συνθήκες αποθήκευσης και έχουν αρκετά μεγάλη διάρκεια ζωής. Η Ιρλανδία υιοθετεί μια πολύ ενδιαφέρουσα προσέγγιση όσον αφορά τη σπατάλη τροφίμων μέσω της συνεργασίας της με τη FoodCloud, μια μη κερδοσκοπική κοινωνική επιχείρηση που συστάθηκε για την αντιμετώπιση της σπατάλης τροφίμων. Η FoodCloud συνδέει επιχειρήσεις με μεγάλες ποσότητες πλεονασμάτων τροφίμων με φιλανθρωπικές οργανώσεις σε κοινότητες σε ολόκληρη τη χώρα. Με τον τρόπο αυτόν διασφαλίζεται ποικιλία πλεονασματικών ποιοτικών τροφίμων για τους τελικούς αποδέκτες. Οι επιχειρήσεις που δωρίζουν τρόφιμα επωφελούνται από τη μείωση του κόστους διάθεσης αποβλήτων και την ουσιαστική και πρακτική συμβολή τους στην κοινωνία.

Η προσοχή στο κλίμα και το περιβάλλον αποτελεί μια ακόμη σημαντική οριζόντια πτυχή που ανέφεραν τα κράτη μέλη κατά την επιλογή της βασικής υλικής συνδρομής. Η Αυστρία αναφέρει ότι ελήφθη μέριμνα για την εξεύρεση ποιοτικών προϊόντων μακράς διάρκειας, αυξάνοντας τη χρήση ανακυκλωμένων προϊόντων· από το 2020, για παράδειγμα, όλα τα σακίδια και οι σχολικές τσάντες που παρέχονται έχουν παραχθεί με υφάσματα κατασκευασμένα από ανακυκλωμένες φιάλες PET. Η Τσεχία διευκρινίζει επίσης ότι η επιλογή των προϊόντων βασίζεται στην αρχή ότι αυτά δεν βλάπτουν το περιβάλλον και ότι το πρόγραμμα προωθεί την ανακύκλωση. Αυτό επιτυγχάνεται, για παράδειγμα, με την επιλογή χαρτιού τουαλέτας που κατασκευάζεται από 100 % ανακυκλωμένο υλικό. Ομοίως, η Ρουμανία υπογραμμίζει την προσοχή της στις απαιτήσεις συσκευασίας των προϊόντων υγιεινής που διανέμονται στα οικεία έργα βασικής υλικής συνδρομής. Η επισήμανση των προϊόντων αυτών πρέπει να περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος και την ανακύκλωση των συσκευασιών. Η Ρουμανία δίδει επίσης ιδιαίτερη προσοχή στην προστασία των φυσικών πόρων μέσω της επαναχρησιμοποίησης των ξύλινων παλετών στις οποίες παραδίδονται οι συσκευασίες τροφίμων και της μείωσης της

[17] Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2020), *Από το αγρόκτημα στο πιάτο — Μια στρατηγική για ένα δίκαιο, υγιές και φιλικό προς το περιβάλλον σύστημα τροφίμων* [COM(2020) 381 final].

κατανάλωσης χαρτιού χρησιμοποιώντας την επικοινωνία για τα έργα μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το 2021 το ΤΕΒΑ συνέχισε να επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από τις συνέπειες της νόσου COVID-19. Τα κράτη μέλη έπρεπε να επανεξετάσουν τις προτεραιότητες του προγράμματος του ΤΕΒΑ, τις ομάδες-στόχους, τις πράξεις και τα είδη στήριξης, διασφαλίζοντας παράλληλα τη συνεχή στήριξη των ευάλωτων ομάδων. Ο συμπληρωματικός προϋπολογισμός που διατέθηκε μέσω του REACT-EU στήριξε περαιτέρω πρωτοβουλίες που αποσκοπούσαν στην αντιμετώπιση των υψηλότερων επιπέδων επισφάλειας σε ολόκληρη την ΕΕ που προκλήθηκαν από τη νόσο COVID-19. Κατέστησε δυνατό για τα υφιστάμενα προγράμματα του ΤΕΒΑ να **παρέχουν περισσότερη επισιτιστική και βασική υλική συνδρομή στις ομάδες-στόχους, παρέχοντας ζωτικής σημασίας στήριξη σε άτομα που βρίσκονταν ήδη σε επισφαλή κατάσταση**. Ως εκ τούτου, το ΤΕΒΑ έχει αποδειχθεί σημαντικό μέσο για τη στήριξη των φιλοδοξιών του σχεδίου δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων με στόχο τη μείωση του αριθμού των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού. Υπήρξε επίσης ένας ευέλικτος τρόπος δαπάνης για τον συμπληρωματικό προϋπολογισμό που διατέθηκε από το REACT-EU.

Το 2021 οι ετήσιες δηλωθείσες δαπάνες ήταν σημαντικά υψηλότερες απ' ό,τι τα προηγούμενα έτη, γεγονός που αύξησε το συνολικό ποσοστό εκτέλεσης. Από τα 525,2 εκατ. EUR που δηλώθηκαν το 2020, στις ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης του 2021 δηλώθηκαν συνολικά 703,9 εκατ. EUR το 2021. Αυτή η βελτίωση της υλοποίησης ήταν αναγκαία δεδομένου του συνολικού ποσοστού εκτέλεσης 63 % (3,1 δισ. EUR) στο τέλος του 2021. Δεδομένου ότι απομένουν 2 έτη υλοποίησης, θα χρειαστούν υψηλότερα ποσοστά εκτέλεσης κατά το επόμενο έτος, ώστε να αποφευχθεί η αποδέσμευση. Έως το τέλος του 2021, σωρευτικά 4,7 δισ. EUR (94 % του διατιθέμενου προϋπολογισμού) είχαν δηλωθεί ως εγκεκριμένοι προϋπολογισμοί και 3,6 δισ. EUR (ή το 72 % του διατιθέμενου προϋπολογισμού) είχαν δαπανηθεί ή καταβληθεί από τους δικαιούχους.

Ο εκτιμώμενος αριθμός των αποδεκτών επισιτιστικής συνδρομής (15 εκατομμύρια) και βασικής υλικής συνδρομής (2,1 εκατομμύρια) παρέμεινε σχετικά σταθερός σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Η ποσότητα τροφίμων σε τόνους αυξήθηκε σταθερά από το 2019, φθάνοντας σχεδόν τους 450 000 τόνους τροφίμων το 2021. Η συνολική χρηματική αξία της βασικής υλικής συνδρομής ακολούθησε επίσης αυξητική τάση και ανήλθε σε 34,9 εκατ. EUR βασικής υλικής συνδρομής που παρασχέθηκε. Δεν παρατηρήθηκαν σημαντικές αλλαγές στα είδη των αποδεκτών πριν και κατά τη διάρκεια της πανδημίας, εκτός από μικρό αριθμό χωρών. Ωστόσο, αυτό δεν σημαίνει ότι τα προγράμματα συνέχισαν να λειτουργούν με τον ίδιο τρόπο όπως πριν από τη νόσο COVID-19· στην πραγματικότητα, τα προγράμματα ανέφεραν ότι προσάρμοσαν τους αποδέκτες-στόχους τους για να ανταποκριθούν σε συγκεκριμένες ανάγκες κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Αυτό δεν είναι πάντα ορατό στις συγκρίσεις, διότι σε ορισμένες περιπτώσεις το **πεδίο εφαρμογής επαναπροσδιορίστηκε *εντός* του ίδιου τύπου κατηγορίας**. Για παράδειγμα, η στήριξη επεκτάθηκε για να καλύψει υφιστάμενους αποδέκτες, όπως τα παιδιά, οι ηλικιωμένοι και οι μετανάστες.

Στις ετήσιες εκθέσεις υλοποίησής τους, τα κράτη μέλη αναφέρουν ότι η δυνητική προσέγγιση του ΤΕΒΑ εξακολούθησε να επηρεάζεται από τα ζητήματα ικανότητας των οργανώσεων-εταίρων και τις υλικοτεχνικές προκλήσεις (κατ' οίκον παραδόσεις, κινητοποίηση εθελοντών, ταυτοποίηση αποδεκτών) που σχετίζονταν κυρίως με την

πανδημία COVID-19, τα οποία έχουν ήδη αναφερθεί το 2020. Οι τοπικές δικαιούχες οργανώσεις βρήκαν τρόπους για να αντιμετωπίσουν τους ισχύοντες περιορισμούς και κατόρθωσαν να συνεχίσουν να στηρίζουν παρόμοιο αριθμό αποδεκτών όπως και το 2020. Στις πρωτοβουλίες κοινωνικής ενσωμάτωσης (στο πλαίσιο των προγραμμάτων ΕΠ ΙΙ της Γερμανίας, της Δανίας, των Κάτω Χωρών και της Σουηδίας), ο αντίκτυπος των περιορισμών λόγω της νόσου COVID-19 έγινε πιο αισθητός, ιδίως επειδή οι εγκαταστάσεις που χρησιμοποιήθηκαν για την προσέγγιση (βιβλιοθήκες, κοινοτικά κέντρα κ.λπ.) αντιμετώπιζαν συχνά υποχρεωτικό κλείσιμο κατά τη διάρκεια των απαγορεύσεων της κυκλοφορίας. Η διανομή τροφίμων και η υλική συνδρομή αντιμετώπισαν επίσης τις δικές τους υλικοτεχνικές προκλήσεις, οι οποίες όμως τελικά επιλύθηκαν ώστε να συμβάλουν στην αντιμετώπιση της συνεχούς ζήτησης για στήριξη και να διατηρήσουν επίπεδα παροχής παρόμοια με εκείνα του έτους πριν από την πανδημία. Δεδομένου του σταθερού αριθμού αποδεκτών κατά τη διάρκεια των απαγορεύσεων της κυκλοφορίας λόγω της νόσου COVID-19 του 2021, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι οι προκλήσεις αυτές έχουν αντισταθμιστεί από τη μεγαλύτερη ζήτηση που προκάλεσε η πανδημία.

Τα τελευταία 2 έτη υλοποίησης του ΤΕΒΑ θα έχουν προκλήσεις. Με μεγαλύτερη πίεση όσον αφορά την ολοκλήρωση των έργων και τη δήλωση όλων των σχετικών δαπανών, η υλοποίηση του ΤΕΒΑ είναι πιθανό να επηρεαστεί από αβεβαιότητες σχετικά με πιθανούς υγειονομικούς περιορισμούς, τις μεταναστευτικές ροές που προκαλούνται από τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και άλλες εξωτερικές προκλήσεις.